विकिस्रोतः

സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/14

http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org//sa.wikisource.org/s/fc2
< സ്കന്ദപുരാണമ് | ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)

പൂർവവർതീ പൃഷ്ഠഃ(അധ്യായാഃ 121 - 130) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/aj7) | ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 141 - 150) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/anu)

131

സനത്കുമാര ഉവാച

അഥാപശ്യത്തദായാതാൻ ഭഗവാൻ ഗണനായകാൻ .

സ്വൈരനീകൈസ്സുബഹുശഃ സന്നദ്ധാൻ യുദ്ധലാലസാൻ ..1 ..

ദിണ്ഡിഞ്ച ഭാരഭൂതിഞ്ച സോമശർമാണമേവ ച .

കരികം മേഘനാദം ച ഉദരേമണിമേവ ച . .2 . .

ആസത്തിം ധൂതപാപം ച ചന്ദ്രമൗലിനമേവ ച .

ആദിത്യമാലം വിക്രാന്തം സുകേശം ച മഹാബലമ് . .3 ..

താലകേതും ജ്വരഞ്ചൈവ ദണ്ഡപാണിനമൂർജിതമ് .

ഏതാംശ്ചാന്യാംശ്ച വിഖ്യാതാൻ ഗു□□□□□ശ്ച ഗണനായകാൻ ..4..

മഹാഗണപതിഞ്ചൈവ ഖോഠാമുദ്ഗരമേവ ച .

സംപൂജ്യ ഭഗവാൻ സർവാൻ പ്രസാദ്യ1 ച പുനഃ പുനഃ . .5..

59... മീശ്വരം - ക. ഖ. . 60 വിപ്രഹായാന്യകാര്യാണി - ക. . 61 മുദ്യതാൻ - ക. .
1 പ്രസഹ്യ (?) ക., സംഭാഷ്യ - ഘ. .

724
ഉവാച മേഘനിർഹ്രാദഃ ശതദുന്ദുഭിനിസ്വനഃ .
ദാനവൈഃ സഹ യൂയം മേ യോദ്ധുമർഹഥ സത്തമാഃ . . 6 . .

യൂയമേവ ഗണാധ്യക്ഷാഃ പര്യാപ്താസ്താൻപ്രബാധനേ .
തസ്മാദ്യൂയം മഹാസത്വാഃ സഗണാഃ സപദാനുഗാഃ .
ഗച്ഛധ്വം സംവിനാശായ പൂജിതോസ്മി മഹാബലാഃ . .7. .
ത ഏവമുക്താ ദേവേന പ്രണമ്യ ശിരസാ ഹരമ് .
വിപ്രജഗ്മുർമഹാത്മാനോ ദേവോപി സംപ്രതിഷ്ഠത2 . . 8 ..
തതഃ സമഭവച്ഛബ്ദ ഉദധേരിവ ഭിദ്യതഃ .
അന്ധകാസുരസൈന്യസ്യ മന്ദരം സമുപേയുഷഃ . . 9. .
നിശമ്യ ദാനവാരാവം ശ്രോത്രായാസകരം ഭൃശമ് .
പ്രമഥാ3 രുരുധുർഘോരം4 യുഗാന്തേ ജലദാ ഇവ . . 8.131.10 . .
താവന്യോന്യബലോദ്ധൂതാവഭൂതാം5 സൈന്യസാഗരൗ .
പ്രലയാന്ത ഇവോദ്ധൂതൗ ഭിദ്യമാനൗ മഹാർണവൗ .. 11 ..
ദേവദേവ ഉവാച
ജുഹുധ്യരിവിനാശായ6 ബ്രഹ്മന്നസ്മജ്ജയായ ച .
ത്വം ചാപി നന്ദിൻ രക്ഷസ്വ സർവൈരേതൈർഗണൈർവൃതഃ . . 1 2. .
ആകാശസ്ഥാശ്ച യേ ഹ്യേതേ നദന്ത്യമ്ബുമുചോ യഥാ .
ആകാശഗാനേവ രിപൂനേതേ ബാധന്തു7 ദാനവാൻ . . 13 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഇത്യുക്തൗ തൗ പ്രാരഭേതാം8 കർതും ഭഗവതോ വചഃ9 .
ബൃഹസ്പതിർജുഹാവാഗ്നിം നന്ദീ ചാപി ররക്ഷ10 തമ്11 . . 14. .
വ്യായച്ഛദ്ഭിർമഹദ്ഭിശ്ച പ്രമഥൈർമന്ദരോ ഗിരിഃ .
വിപ്രസ്ഥിത ഇവാഭാതി സ്രസ്തകുഞ്ജരകേസരിഃ . . 1 5. .
തതോന്ധകബല ദൃപ്തം ദൃഷ്ട്വാ സിംഹബലം യഥാ .
ആരോഹമാണം തത്തൂർണം ചാലയത്തമിവാചലമ്12 . . 1 6. .

---

2 സമതിഷ്ഠത - ക. . 3 പ്രഥമാ - ഖ, . 8 രുരുവുർഘാരം (?) . 5 ഭവതു - ക., ബഭതുഃ - ഖ . 6 ജുഹ്വത .- രിവിനാശായ - ക., ജുഹ്വതോ... - ഖ. . 7 ധാവന്തു - യ്വ്ര. . 8 പ്രാരഭേതേ - ക.,. തം - ഖ. . 9 ഇത്യുക്തോസൗ ചകാരാശു തത്തത്കർമ വിചാര്യ ച - ഘ. . 10 രരക്ഷി - ഖ . 11 താമ് - ക., സഃ - ഘ . 12 ചാലയന്ത- മിവാചലമ് - ക. ഖ. .

തതോ ഹലഹലാശബ്ദഃ പ്രമഥാനാമജായത .
ദൈത്യാൻ വാരയതാം യുദ്ധം തരുപാഷാണസായകൈഃ . .17..
ദാനവാ വാര്യമാണാസ്തു പ്രമഥൈർജിതകാശിഭിഃ .
വിദാര്യ പ്രമഥാനീകം ശീഘ്രമാരുരുഹുസ്തദാ . . 18..
പ്രമഥാ ഹ്യപി നിസ്സങ്ഗം13 യോദ്ധവ്യമിതി നിശ്ചിതാഃ .
ചിച്ഛിദുർബിഭിദുശ്ചൈവ പഫലുശ്ച സുരേതരാൻ14 . . 1 9. .
ഗൃഹ്ണീഷ്വ15 മുഞ്ച തിഷ്ഠേതി സ്ഥിതസ്ത്വം കിം കരിഷ്യസി .
ഏവം വാചഃ സമുത്തസ്ഥുഃ പ്രമഥാസുരസൈന്യയോഃ . .8.131.2 0 . .
സമൂലാഗ്രൈസ്തരുവരൈഃ16 പർവതൈശ്ച സപാദപൈഃ .
അന്യോന്യം ചൂർണയന്തി സ്മ നിർഘൃണാഃ പ്രമഥാസുരാഃ ..21 ..
തതോ ദാക്ഷായണീപുത്രൈർദക്ഷാധ്വരവിനാശനാഃ .
പരാങ്മുഖാ ന ശകിതാഃ കർതും ഭക്ത്യപരാങ്മുഖാഃ17
സനത്കുമാര ഉവാച
അരോഹണേചലാഗ്രസ്യ18 അശക്താൻ നിർജിതാൻ രിപൂൻ .
ദേവോപലഭ്യ പ്രമഥാനവാരയദശേഷതഃ . . 23 . .
ദേവദേവ ഉവാച

ആരോഹന്തു ദനോഃ പുത്രാ19 മന്ദരം ചാരുകന്ദരമ .
ക്രീഡാർഥം മമ യുധ്യധ്വമേഭിസ്സഹ ഗണാധിപാഃ . . 24. .
ദദൃശുരനേകചാരുകുഞ്ജസ്ഥിതമൃഗരാജവിമുക്തഭീമനാദമ് .
പ്രസൃതഗജകുലാഭിഘാതരുഗ്ണ20 ക്ഷിതിരുഹപുഷ്പസമാചിതപ്രദേശമ്
ഭുജഗപതിശിരോമണിപ്രദീപപ്രതിഹതചാരുശിലാഗൃഹാന്ധകാരമ് .
ശിശിരവിമലനിർഝരാമ്ബുവേഗസ്ഫുടിതമഹോപലജാലദൃഷ്ടരന്ധ്രമ് . .26..
ക്വചിദഭിനവതാമ്രപല്ലവാഗ്രപ്രതിഹതബാലദിവാകരാംശുജാലമ് .
ക്വചിദമരവിലാസിനീമുഖേന്ദുപ്രവിരചിതസ്ഫുടചാരുപത്രലേഖമ്21 . . 27. .

---

13 സന്നദ്ധഃ - - ഖ. . 14 പരേതരാട് - ക. . 15 ഗൃഹ്ണീഷ്വ - ക. ഖ. . 16 സമൂലാഗ്രൈസ്തരുവരൈഃ - ക. . 17 ഭക്ത പരാങ്മുഖാഃ ക . 18 വനാഗ്രസ്യ - ഘ . 19 ആരോഹത യദാകാമം - ഘ . 20 ഭുഗ്ന (?) . 21 ചിത്രലേഖമ് - ഖ. .

ക്വചിദനിലവിധൂതചാരുപുഷ്പസ്തബകവിചിത്രിതകാനനപ്രദേശമ് .
സ്ഫടികമണിശിലാ22 തലോപവിഷ്ടസ്ഥിതകപിയൂഥവിലോകിതാത്മദേഹമ് ..28..
സുരയുവതിനികേതബർഹികേകാശ്രവണസുഖപ്രതിബുദ്ധസിദ്ധസാർഥമ് .
കമലദലരജഃസുഗന്ധിതോയസ്ഥിതകലഹംസകലപ്രലാപരമ്യമ് . .29. .
ദിനകരകരതപ്തസൂര്യകാന്ത23 പ്രവിഗലിതാഗ്നിവിലീനഹേമധാതുമ് .
ക്വചിദഭി24 പതിതാംശുചന്ദ്രകാന്ത25 പ്രവിസൃതശൈലനദീവികീർണതോയമ് . .8.131.3 0 ..
വരഹരികരവജ്രസന്നിപാതസ്ഫുടിതമഹാഗജകുമ്ഭ26 മൗക്തികൗഘൈഃ27 .
സിതകുസുമചയൈരിവ പ്രകീർണൈഃ ക്വചിദുപശോഭിതവിസ്തൃതോപകണ്ഠമ് . . 31 . .
പ്രമുദിതഗണഭൈരവാട്ടഹാസപ്രസൃതമഹാരവപൂരിതാന്തരാലമ് .
തരുഗഹനലതാഗൃഹാന്തലീനപ്രമുദിതസിദ്ധവധൂപ്രനൃത്തരമ്യമ് . . 3 2. .
ബഹുകടകവിചാരിമത്തനാഗം28 ബഹുമൃഗശാവ29 നിപീതനിർഝരാമ്ബുമ്30 .
ബഹുവിഷമതടപ്രപാതകുഞ്ജം31 ബഹുവിധഗുല്മലതാവതാനവൃക്ഷമ് ..34..
മരകതമണിപദ്മരാഗശൃങ്ഗദ്യുതിശബലീകൃതപാദപാദപാഗ്ര്യമ് .
അലികുലകലകോകിലാവിനാദപ്രചുരവിനാദിതചാരുകാനനാന്തമ് ..34. .
യസ്മിൻ32 സദാ പ്രമുദിതാ ജിതമൃത്യുശോകാ
ഗോരോചനാഞ്ജനശിലാലനിധാനസിദ്ധാഃ .
സിദ്ധാഃ സദാ പ്രമുദിതാ വനിതാസഹായാ33
സ്തിഷ്ഠന്തി ചന്ദ്രകിരണോപമചാരുഹാരാഃ .. 35. .
വിദ്യാധരാഃ34 പ്രിയതമാവിനിബദ്ധരാഗാഃ
പീനേഷു തുങ്ഗതടവത്സു പയോധരേഷു .
ധാതൂത്കരൈർഹരിതരക്തപിശങ്ഗവർണൈ-
ര്യത്രാലിഖന്തി35 വിവിധാൻ കുസുമാവതംസാൻ . . 3 6. .
യസ്മിന സദാ സുരതഖേദിതഗാത്രയഷ്ടയഃ
കാന്താഗ്രഹസ്തവിനിവേശിതഹസ്തപദ്മാഃ .
സേവന്തി നിർഝരജലപ്രണയാതിശീത36
മഭ്യാഗതം37 പവനമപ്സരസോതിഹൃഷ്ടാഃ38 .. 37 ..

---

22 ശിഖാ - ക . 23. താപസൂര്യകാന്ത - ക. ഖ . 24. ദര - ക ഖ. . 25 ചന്ദ്രകാന്തി - ക. . 26 ഗണ്ഡ (?) . 27 മുക്തികൗഘമ് - ഖ., മൗക്തികൗഘാ - ഖ. . 28 വിചാരിതമത്തനാഗം - ഖ . 29 സാർഥ - ഖ. . 30 നിർഝരോദമ് - (?) . 31 കൂജദ് - ഖ. . 32 തസ്മിൻ - ക . 33 വിനിതാസഹായാഃ - ക. . 34 വിദ്യാധരാ - ക. ഖ. . 35 കിരന്തി - ക. . 36 ഗീത - ഖ . 37 മന്യാഗതം - ഖ. . 38... ധിഹൃഷ്ടാഃ - ഖ. .

727
നൂപുരരാവവിബോധിതഹംസം ഹസതനൂരുഹഘട്ടിതപദ്മമ് .
പദ്മരജോരുണിതാമലതോയം തോയപരിഷ്കൃതകാഞ്ചനശൃങ്ഗമ . . 38..
ശൃങ്ഗസമുത്ഥിതചന്ദനവൃക്ഷം39 വൃക്ഷസമാസ്ഥിതകോകിലവൃന്ദമ് .
വൃന്ദവിമുക്തഗജേന്ദ്രനിനാദം നാദഭയാകുലിതർക്ഷതരക്ഷുമ്40 . .39..
ഋക്ഷതരക്ഷുനിലീനനികുഞ്ജം കുഞ്ജഗുഹാമുഖനിർഗതസിംഹമ് .
സിംഹവിദാരിതനൈകപകുമ്ഭം കുമ്ഭവിനിർഗതമൗക്തികരത്നമ് . .8.131.40. .
രത്നമയൂഖവിഭാസിതപൃഷ്ഠം പൃഷ്ഠസമാസ്ഥിതശങ്കരപാദമ41 .
പാദസമുത്ഥിതപാദപഷണ്ഡം42 ഷണ്ഡലതാകുസുമോത്കരമാർഗമ് . .41 ..
മാർഗമാർഗമണിതോരണചിത്രം ചിത്രചിത്രമണിതോരണപട്ടമ് .
പട്ടപട്ടവിനിവേശിതപുഷ്പം പുഷ്പപുഷ്പപരിചുമ്ബിതഭൃങ്ഗമ് . .42 . .
നാനാധാതുവിചിത്രനിതമ്ബം നാനാപുഷ്പലതാഗൃഹരമ്യമ് .
നാനാമത്തവിഹങ്ഗമഘുഷ്ടം നാനാശൃങ്ഗസമാസ്ഥിതസിദ്ധമ്43 ..43 ..
തന്മന്ദരം വിവിധചാരണസിദ്ധസംഘൈ44 രമ്യം സ്വയം ത്രിനയനേന കൃതാധിവാസമ് .
ദൈത്യാസ്തദാ ഭഗവതാനുമതപ്രവേശാഃ സർവേ സമാരുരുഹുരാത്മ(?) ജയൈഷിണസ്തേ45 . .44..
തതോ വിസൃഷ്ടാഃ പ്രമഥൈരാരോഹന്ത ദിതേഃ സുതാഃ .
മന്വാനാഃ പ്രമഥാ ഭീതാ നിവൃത്താ ഇതി സത്വരമ് ..45. .
മന്ദരസ്യ തതഃ പൃഷ്ഠേ നാനാദ്രുമസമാകുലേ .
ബദ്ധസ്കന്ധാഃ46 സ്ഥിതാ ദൈത്യാ ആദിത്യസദൃശപ്രഭാഃ . .46..
സ മന്ദരോ ഭീമശിലോപലദ്രുമോ വിവൃദ്ധശാർദൂലതരക്ഷുവാരണഃ .
മഹാസുരൈർദർപിതവാജിവാരണൈർവികീര്യതേ മേഘ ഇവാനിലൈ47ർഭൃശമ്48 . .47..
ക്ഷിപന്തി ശുഭ്രാഭ്രനിഭാഃ ശിലാഃ ക്വചിത് തരൂൻസമുത്പാട്യ നദന്തി മേഘവത് .
നിവാര്യമാണാഃ പ്രമഥാൻ49 സമാർദയൻ വനേഷു സിംഹാ മൃഗയൂഥപാനിവ ..48..
തതസ്തു തദ് ഗജരഥവാജിദാനവൈഃ സമാവൃതം ക്ഷുഭിതമഹോദധിപ്രഭമ് .
വിരാജതേ ദിതിസുതബാഹുപാലിതം വനം യഥാ മൃഗപതിബാഹുപാലിതമ് ..49. .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ അന്ധകയുദ്ധോപക്രമേ മന്ദരവർണനം നാമ ഏകത്രിംശദുത്തരശതതമോധ്യായഃ //131

---

39 - സമുച്ഛ്രിതചന്ദനവൃക്ഷം (?) . 40. .കുലമൃക്ഷതരക്ഷുമ് - ക . 41 സമർപിതശങ്കരപാദമ് - ഖ. . 42 സമുച്ഛ്രിത- -പാദപഷണ്ഡം (?) . 43 സമാശ്രിതസിദ്ധമ് (?) . 44 സിദ്ധസംഘം - ഖ. . 45 ശത്രുജയൈഷിണസ്തേ - ക. ഖ. . 46 ബദ്ധസ്കന്ധാ - ക. ഖ. . 47 ഇവാനലൈ - ക. ഖ. . 48. ഋതമ് - ക. . 49 പ്രമഥാഃ - ക. ഖ. .

132

728
സനത്കുമാര ഉവാച
മന്ദരപ്രസ്ഥമാസാദ്യ സോന്ധകോ ദാനവാധിപഃ .
പ്രാഞ്ജലിഃ ശുക്രമാഹേദം ശക്രാർകസദൃശദ്യുതിമ്1 .. 1 . .
അന്ധക ഉവാച
പ്രാപ്താഃ സ്മ ഭഗവഞ്ഛൈലം2 മന്ദരം ചാരുകന്ദരമ് .
പ്രമഥൈർഭീമസംകാശൈഃ സന്നിരുദ്ധശിലാതലമ് . . 2 . .
ഖേചരാ മായിനശ്ചൈവ യോഗിനശ്ച മഹാബലാഃ .
പ്രസഭം ദാനവൈർജേതും3 ന ശക്യാ ഗണനായകാഃ . .3 ..

പ്രായേണ ബലവന്തോപി ഹ്യുപായേനൈവ സാധവഃ .
കാര്യേഷ്വാദൗ പ്രവർതന്തേ പശ്ചാത്തു വിപരീതവത്4 . .4. .
തദുപായം5 സമാസ്ഥായ വിശേഷേണ സമാഹിതാഃ .
പ്രമഥാൻ സംപ്രബാധാമ യഥാ വാ രുചിതം തവ6 ..5..
സ ത്വമസ്മജ്ജയപ്രേപ്സുർദാനവാനാം ജയായ ച .
കുരു ദേവ ഗിരിവ്യൂഹം പരവ്യൂഹവിദാരണമ്7 .. 6. .
കേ ചേമേ സൂര്യകോടീനാം പ്രഭാവർണവപുർധരാഃ .
പ്രമഥാനീകമധ്യേഷു സ്ഥിതാഃ പശ്യന്തി മാം മുഹുഃ ..7. .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോന്ധകവചഃ ശ്രുത്വാ ക്രുദ്ധോ ദൈത്യപുരോഹിതഃ .
ഉവാച ദൈത്യാധിപതിം ഗോപതിം ദർശയന്നിവ . .8. .
ശുക്ര ഉവാച
യ ഏഷ മധുപിങ്ഗാക്ഷസ്ത്ര്യമ്ബകശ്ചന്ദ്രഭൂഷണഃ .
വ്യാഘ്രചർമാമ്ബരധരോ ദേവ ഏഷ പിനാകധൃക് . .9..
യസ്ത്വേഷ കപിസിംഹാസ്യോ നീലവസ്ത്രശ്ചതുർഭുജഃ .
തരുണാർകസമോ ഭാതി നന്ദ്യേഷ ഗണനായകഃ .. 8.132.10 . .
തനുരുച്ചോഗ്നിസംകാശോ യ ഏഷോഗ്നിരിവോജ്ജ്വലഃ .
ബ്രാഹ്മണാധിപതിർഹ്യേഷ8 ബൃഹദ്ബുദ്ധിർബൃഹസ്പതിഃ . .1 1 . .

---

1 സഹസ്രാർകസമദ്യുതിമ് - ഘ . 2 തേ പ്രാപ്താഃ സ്മ വയം ശൈലം - ഘ. . 3 പ്രസഭൈർദാനവൈർജേതും - ക. . 4 തതോ വിജയ- മാപ്നുയുഃ ഘ. . 5 തമുപായം - ക. ഖ. . 6 വചഃ - ഖ. . 7 വിധാരണമ് (?) . 8... പതിര്യേഷ - ക. ഖ. .

യ ഏഷ നാതിദൂരസ്ഥോ വൃഷകേതോസ്ത്രിശൂലധൃക് .
ഏഷോന്ധക മഹാകായോ മഹാഗണപതിർവരഃ . . 12 ..
യൈഷ9 ആസ്ഥായ കൂജന്തം ഭാതി ചിത്രകലാപിനമ് .
മയൂരം ബാലസൂര്യാഭഃ ശക്തിപാണിർമഹാബലഃ . . 13 . .
ബ്രഹ്മണ്യോ ബ്രഹ്മനിരതോ ബ്രഹ്മചാരീ യതവ്രതഃ .
സ്കന്ദ ഏഷ10 ഹി ദേവാനാമഗ്രണീർദാനവാ രണേ11 . . 14. .
യ ഏഷ താമ്രചൂഡസ്ഥസ്താമ്രചൂഡശിലാപ്രഭഃ12 .
ശക്തിമുല്ലോലയൻ13 ഭാതി14 തോയദസ്തഡിതം യഥാ . . 15 . .
കാകപക്ഷധരോ ഹ്യേഷ പൂർണചന്ദ്രനിഭാനനഃ .
വിശാഖോ നാമ കൗമാരഃ15 കൗമാരബ്രഹ്മചര്യവാൻ .. 1 6..
തരുണസ്തരുണപ്രജ്ഞസ്തരുഃ ശാഖായുതോ യഥാ .
സ്വാഹായാസ്തനയോ ഹ്യേഷ ശാഖോ നാമ16 മഹാദ്യുതിഃ . . 17. .
ഏതസ്യ യോ ഹ്യസൗ പാർശ്വം17 സവ്യമാവൃത്യ18 തിഷ്ഠതി .
ദർശയാനഃ പ്രദേശിന്യാ മാഞ്ച ത്വാഞ്ച പുനഃപുനഃ . . 1 8. .
മേഷമാസ്ഥായ ബലവാൻ ബാല19 ഏവ20 വ്യവസ്ഥിതഃ .
നൈഗമേഷ ഇതി ഖ്യാത ഏഷോന്ധക ഹരാത്മജഃ21 .. . 19 ..
ചതുർഭിരേഷ പുത്രൈസ്തു ദൃശ്യതേസുരഹാ വൃതഃ .
ദേവൈശ്ചതുർഭിഃ സംപൃക്തോ യഥൈവ ഹി പിതാമഹഃ . 8.132.20 . .
ദേവമീശം മഹേഷ്വാസം നന്ദിസൂനുപുരസ്സരമ്22 .
വ്യതിയുധ്യാ23 സുരശ്രേഷ്ഠ മന്മന്ത്രപരിപാലിതഃ24 . .2 1 . .
പ്രമഥൈർനിഹതാൻ ദൈത്യാൻ ശതശോഥ സഹസ്രശഃ .
അഹമുത്ഥാപയിഷ്യാമി ശസ്യാനി ജലദോ യഥാ . .22 . .

9 യ ഏഷാ - -ക, യ ഏഷോ. - ഖ . 10 ഏഷോ - ക. ഖ . 11 ദാനവാന്യണേ - ക ഖ., ദാനവാധിപ. - ഘ. . 12 ചൂർണശിലാപ്രഭഃ - ക., ചൂഡാനഖി... - ഘ. . 13 മുല്ലാലയൻ - ക.,... മുല്ലാപയൻ - ഘ. മുത്തോലയൻ (?) . 14 യാതി - ഘ. . 15 ഗണപഃ - ഘ. . 16 വിശാഖോപി - ഘ. . 17 പാർശ്വേ - ക . 18 സമാശ്രിത്യ ച - ഘ. . 19 ബല - ഖ. . 20 ഏവം (?) . 21 മഹാത്മജഃ - ക . 22 പുരന്ദരമ് - ക . 23 വിധിയുക്ത - ക. . 24... സമന്ത്രപരിപാലിതഃ - ക. ഖ. .

730
സനത്കുമാര ഉവാച
തം25 ഭാർഗവ ഇതി പ്രോച്യ ദാനവാൻ26 ദാനവാധിപമ് .
ഗിരിവ്യൂഹേന തത്സൈന്യം പ്രാക്രമദ് വ്യൂഹിതും തതഃ ..23..
മൂലേഽന്ധകരഥം കൃത്വാ സാന്ധകം സാശ്വസാരഥിമ് .
പാദാതൈ27ർബഹുസാഹസ്രൈഃ പാദാൻ തസ്യ ചകാര ഹ ..24..
തേഷു പാദസഹസ്രേഷു ഗിരിവ്യൂഹസ്യ ദാനവൈഃ .
വൃക്ഷശൈലശിലാസംഘാൻ കാരയമാസ ഭാർഗവഃ ..25..
കോടിഭിർദശഭിസ്തസ്യ ദാനവാനാം മഹാത്മനാമ് .
നിതമ്ബാംസ്താമ്രനയനാൻ പ്രചകാര ഗ്രഹേശ്വരഃ ..26..
ധാതുനിഷ്യന്ദചിത്രേഷു28 നിതമ്ബേഷ്വപി ദാനവാൻ .
തൃണവത് ക്ഷുപവച്ചാപി സ്ഥാപയാമാസ ഭാർഗവഃ ..27..
ത്രിംശതാ കോടിഭിശ്ചാപി ത്രിദശാധിപവിദ്വിഷാമ്29 .
ഗിരിവ്യൂഹസ്യ ശൃങ്ഗാണി ചകാരാർകസമപ്രഭഃ30 ..28..
തേഷു ശൃങ്ഗേഷു തുങ്ഗേഷു ദാനവാൻസായുധാനഥ .
അമീ പ്രപാതാ ഇത്യേവമാചഖ്യൗ31 ഭൃഗുനന്ദനഃ ..29..
തേ പ്രപാതസ്ഥിതാ ദൈത്യാ നീലാമ്ബുധരവർചസഃ .
ശസ്ത്രതോയാനി മുദിതാഃ ക്ഷരന്ത ഇവ സംസ്ഥിതാഃ ..8.132.30 ..
ബലസ്ഥാ യേ ജവോപേതാ ദൈത്യാ ദൈവതകണ്ടകാഃ32 .
ശ്യേനവത്തേ ഭ്രമിത്വാ തു നിലീനാഃ33 സ്യുർഗിരിവ്രജേ34 ..31..
നിവാതകവചാൻ സർവാൻ വിവിധായുധധാരിണഃ35 .
അകരോദ് ഭാർഗവോ ദേവോ ഗിരിവ്യൂഹസ്യ സാനുവത്36 ..32. .
പ്രഹ്രാദമഥ സംഹ്രാദമനുഹ്രാദം ശിനിം തഥാ .
ജമ്ഭം കുജമ്ഭം താരഞ്ച മയം നമുചിമേവ ച ..33..

25 സ - ക. . 26 തദിദം - ഘ. . 27 പാദപൈ - ക ഖ. . 28 വിഷ്യന്ദചിത്രേഷു - ക. ഖ. . 29 വിദ്വിഷോഃ - ക. . 30 ചക്രാർകസ്യ സമപ്രഭഃ - ഖ. . 31 മാചി. ക ഖ. . 32 ദേവതകണ്ടകാഃ - ക. . 33 നൃലീയന്ത - ഖ. . 34 ഗിരിവദ് വ്രജേ - ക. . 35 പാണയഃ - ക. ഖ. . 36 സാനവഃ - ക., രക്ഷകാൻ - ഘ .

731
വിരോചനം ബലിം ബാണം വാതം കാർതസ്വനം കുശമ്37 .
ശമ്ഭും ച ഭാവയത്യം38 ച ഇല്വകം വില്വകം39 തഥാ .. 34..
വിതം വൃത്തം തുഹുണ്ഡം ച ഹുണ്ഡം ദണ്ഡം ച ദാനവമ് .
അഞ്ജനം രുഷണം രാഹും സ്വർഭാനുമജകം ഗജമ് . .35..
ഹസ്തിദുര്യോധനൗ ചൈവ പാകം ധുന്ധുഞ്ച ദാനവമ് .
ഏതാംശ്ചാന്യാംശ്ച ബലിനോ ദൈത്യാന്ദൈവതകണ്ടകാൻ40 . .36..
വ്യൂഹം രക്ഷത യുധ്യധ്വമിത്യുവാചാസുരാധിപഃ .
ഹിമവാനിവ ശൈലേന്ദ്രോ വിന്ധ്യോ വാദ്ഭുതഗഹ്വരഃ ..37..

സ ഗിരിവ്യൂഹ ആഭാതി ശസ്ത്രകണ്ടകിതദ്രുമഃ .
അന്ധകാരമിവൈകസ്ഥം മേഘാനാമിവ സംചയമ് . . 38. .
ദൃഷ്ട്വാ ദൃഷ്ട്വാ ഗിരിവ്യൂഹം പ്രമഥാ വിസ്മയം യയുഃ .
പർവതവ്യൂഹമാലോക്യ പർവതവ്യൂഹസംസ്ഥിതാഃ 41 .. 3 9..
നേദുസ്തേസുരശാർദൂലാ മേഘാ ലോകാത്യയേ യഥാ .
ഊചുശ്ച ന ഹി ശക്യോയം ഭേത്തും ദേവൈസ്സവാസവൈഃ ..8.132.40 ..
പ്രമഥാഃ കിം കരിഷ്യന്തി സ്വല്പവീര്യപരാക്രമാഃ .
ജീവയിഷ്യതി നഃ ശുക്രോ മൃതാനപി ന സംശയഃ .
യുധ്യധ്വം ദാനവശ്രേഷ്ഠാ നിശ്ശങ്കൈരന്തരാത്മഭിഃ . .41 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഗിരിവ്യൂഹം തതോ ദൃഷ്ട്വാ ഭാർഗവോത്തമനിർമിതമ് .
ദേവഃ കപർദീ പ്രാഹേദം ബൃഹദ്ബുദ്ധിം ബൃഹസ്പതിമ് ..42..
വാചസ്പതേ ഗിരിവ്യൂഹം പശ്യ ശുക്രേണ നിർമിതമ് .
ശൃങ്ഗവന്തം ദരീവന്തം ഹിമവന്തം യഥാ ഗിരിമ് . .43 . .
ലോകാൻ സജലപാതാലാൻ സവിഷ്ണൂൻ42 സപിതാമഹാൻ .
ഗ്രസേദേഷ ഗിരിവ്യൂഹ43 ഉപേക്ഷാ ക്രിയതേ യദി44 ..44. .

---

37 കുഭമ് - ഖ., ബലം - ഘ. . 38 ശുംഭം ച പവനം യക്ഷം - ഘ., ഭാവയച്യം - ഖ, സാവപത്യം - ക . 39 പില്വകം - ക., പിണ്വക - ഘ. . 40 ദൈതേയാന്ദനുജാംസ്തഥാ - ക. . 41 സംധിതമ് - ക . 42 സവിഷ്ണും - ക. . 4 . ഗിരിവ്യൂഹോ - ക. ഖ. . 44 ഉത്ക്ഷേപഃ - ഖ., യദി ചായമുപേക്ഷ്യതേ - ഘ, യദ്യുപേക്ഷേത സാംപ്രതമ് (?) .

732

നൈനം ദേവാ ന ഗന്ധർവാ ന നാഗാ ന നഗാസ്തഥാ .
ശക്നുയുർഭേത്തുമുദ്യുക്താ വിനൈതാൻ ഗണനായകാൻ . .45 . .
ഗിരിവ്യൂഹസ്യ വിപ്രേന്ദ്ര നാന്യം45 പശ്യാമി ഭേദനമ് .
വജ്രവ്യൂഹമൃതേ ധീമൻ സർവവ്യൂഹഭിദം മഹത് . .46. .
സ ത്വം ബ്രഹ്മവിദാം ശ്രേഷ്ഠ ഗിരിവ്യൂഹവിദാരണമ് .
വജ്രവ്യൂദഹം കുരുഷ്വാദ്യ പ്രമഥായുതസംവൃതമ് . .47 . .
ശമ്ഭുനാ ചൈവമുക്തസ്തു ബ്രാഹ്മണേന്ദ്രോ46 ബൃഹസ്പതിഃ .
വജ്രവ്യൂഹേന തം47 വ്യൂഹ പ്രത്യവ്യൂഹത്തദാ48 നവമ് . .48 . .
ബാഹുജാൻ ബഹുസാഹസ്രാൻ ഭ[illegible]ശ്ചൈവ49 ഗണാധിപാൻ .
വജ്രവ്യൂഹസ്യ മധ്യേ വൈ സ്ഥാപയാമാസ ബുദ്ധിമാൻ . .49. .
സ്കന്ദസ്യ പാർഷദൈഃ ശൂരൈഃ സുരാസുരനിഘാതിഭിഃ .
സഹസ്ര പർവണാം തസ്യ വജ്രവ്യൂഹസ്യ നിർമമൗ50 .. 8.132.50 . .
കോടിം കോടിപ്രവീരാണാം പ്രമഥാനാം പ്രഹാരിണാമ് .
വജ്രധാരാസു സർവാസു സ്ഥാപയാമാസ സ ദ്വിജഃ . .51 . .
കുമാരഞ്ച വിശാഖഞ്ച ശാഖം ഛാഗമുഖം തഥാ .
ചകാര സോങഗിരാ ദേവോ വജ്രവ്യൂഹസ്യ കുഡ്മലമ് . .52 ..
കുഡ്മലാഗ്രേ ചതുർബാഹുഃ കപീന്ദ്രവദനോരിഹാ .
സ്ഥിതോ വജ്രോദ്യതകരോ നന്ദീ ദിനകരപ്രഭഃ . . 53 . .
കുണ്ഡോദരം നന്ദിഷേണം51 ഘണ്ടാകർണം മഹോദരമ് .
പശ്ചാർധേ തസ്യ വജ്രസ്യ കുഡ്മലം സന്ന്യവേശയത്52 . . 54. .
സോമനന്ദീ തു തസ്യാഗ്രേ വ്യാഘ്രവക്ത്രോ ഗണേശ്വരഃ .

സാർകചന്ദ്രായുതപ്രഖ്യഃ53 സ്ഥിതോ വൈ പട്ടിശായുധഃ54 ..5 5 ..
രുദ്രാണാം55 ദ്വാരപാലാശ്ച രുദ്രാ രുദ്രസുതാശ്ച യേ .
ഇതശ്ചേതശ്ച വിന്യസ്താ വജ്രവ്യൂഹാഭിരക്ഷിണഃ . .56 . .

---

45 നാന്യത് (?) . 46 പ്രാണേന്ദ്രോ ച - ക . 47 തദ് (?) . 48 പ്രതി വ്യൂഹതദാ - (?) . 49 രക്തശ്വേതാ - ഘ, ര[illegible] (?) . 50 നിർമിമൗ - ക, നിർമമേ - ഘ. . 51 നന്ദിസേന - ഖ . 52 സന്നിവേശയത് - ക, സന്യവേശയത് - ഖ . 53 സാർകചന്ദ്രായുധപ്രഖ്യ - ക ഖ . 54 പട്ടശായുധഃ - ക. ഖ. . 5 5രുദ്രാശ്ച - ഘ. .

(733)
വജ്രവ്യൂഹസ്യ മധ്യേ തു രഥവര്യേ പ്രതിഷ്ഠിതഃ .
തസ്ഥാവീശോ ഭവ:56 ശർവഃ കപർദീ നീലലോഹിതഃ ..57..
തസ്യ കേതുർമഹാഞ്ഛ്വേതോ വിഭാതീന്ദ്രധ്വജോപമഃ57 .
മന്ദരശ്ചന്ദ്രബിമ്ബേന ജുഷ്ടശൃങ്ഗ ഇവാചലഃ ..58..
ശതധാരോ നൈകപർവാ ചാരുശോഭിതകുഡ്മല: .
വജ്രവ്യൂഹോ ഗിരിവ്യൂഹം ഭേത്തു കാമ ഇവാഭവത് ..59..
തം ദൃഷ്ട്വാ നിർമിതം വ്യൂഹം ദേവഗന്ധർവഗുഹ്യകാഃ ..
സാധുസാധ്വിതി വൈ നേദുർവിസ്മയോത്ഫുല്ലലോചനാഃ ..8.132.60..
അഥ ഗണപബലേഷു സിംഹനാദാഃ
പണവമൃദങ്ഗമശംഖനാദമിശ്രാഃ58.. 5 ..
ദിതിതനയഭയപ്രദാഃ പ്രവൃത്താഃ
ക്ഷുഭിതസമുദ്രപയോദനാദകല്പാഃ ..61 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ അന്ധകമഥനേ വ്യൂഹരചനാനാമ ദ്വാത്രിംശദുത്തരശതതമോധ്യായഃ59 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
തൗ ദൃഷ്ടവാ നിർമിതൗ വ്യൂഹൗ പ്രമഥാസുരയോഃ സുരാഃ .
വിമാനകോടിഭിഃ ശീഘ്രം രുരുധുഃ സർവതോ നഭഃ ..1..
സർവം തേജോഭിരാകീർണം തദമ്ബരതലം ബഭൗ .
മേരുകൂടവനം രമ്യം ദഹ്യമാനമിവാഗ്നിനാ ..2..
ദേവദുന്ദുഭിശബ്ദാഢ്യം ദിവ്യ1സ്ത്രീശതസംകുലമ് .
തദ്ദേവമണ്ഡലം ഭാതി യഥൈവാദിത്യമണ്ഡലമ് ..3..
ദിവ്യപുഷ്പസമാകീർണം ദിവ്യഗന്ധാധിവാസിതമ് .
പ്രേക്ഷകൈ: ശതശഃ പൂർണം ഖതലം ദിവ്യമാബഭൗ ..4..

---

56 തസ്ഥാവശോഭന: - ഖ.. 57 ബഭൗ ശത്രധ്വജോപമ: - ക., ബഭാവിന്ദ്ര ... (?) . 58 സശങ്ഖനാദമിശ്രാ: - ക, ഖ.. 59 ദ്വയത്രിശോ - ക. .
1 ദീവ്യാ - ക, .

734
വാദിത്രാണ്യഭ്യഹന്യന്ത ജഗുശ്ച സുരഗായനാഃ .
രമ്ഭാദ്യാ നനൃതുശ്ചാപി ശുഭാപാങ്ഗാഃ സുരാങ്ഗനാഃ ..5..
അഥ വജ്രഗിരിവ്യൂഹൗ പരസ്പരജയൈഷിണൗ .
സമീയതു2 ര്മഹാനാദൈ3ര്വാതോദ്ധൂതൗ4 യഥാർണവൗ ..6..
മാ ത്വരധ്വമിതി5 പ്രോക്താ:6 ശുക്രേണ സു7മഹാത്മനാ .
യോധാ നിവാര്യമാണാപി ചക്രുര്യുദ്ധമസംഹതമ്8 ..7..
തതഃ ശംഖാശ്ച ഭേര്യശ്ച പണവാ ഗോവിഷാണികാഃ .
ആഡമ്ബരാ ഡിണ്ഡിമാശ്വ മണ്ഡൂകാഃ9 പണവാ ഹ്യപി ..8..

ഭേര്യോ ദുന്ദുഭയശ്ചാപി മൃദങ്ഗാഃ കിംഖരാനകാഃ .
ഉഭയത്ര ബലേ ഗാഢം പ്രാവാദ്യന്ത 10 സഹസ്രശഃ .9..
തതഃ സുരഗണൈർനാദാഃ സഹ ഗന്ധർവചാരണൈഃ .
കൃതാസ്തൂര്യരവം ശ്രുത്വാ പ്രമഥാസുരസൈന്യയോഃ ..8.133.10..
ബലയോസ്തൂര്യശബ്ദേന ദേവസിംഹരവേണ11 ച .
മന്ദരേ രുരുവുർഘോരം സിംഹശാർദൂലകുഞ്ജരാഃ ..11..
തൂര്യാരസിതബ്ദേന തേന തേമിതവിക്രമാഃ12 .. 2 ..
അഭിന്ദന്തഃ സ്വകം വ്യൂഹം യുയുധുഃ പ്രമഥാസുരാഃ ..12..
പ്രഥമേ സന്നിപാതേ തു13 തേഷാം യുദ്ധേ കൃതാത്മനാമ്14 .
അഭവദ് ദാരുണോ രാവോ ഹസ്തിനാമിവ ഗർജതാമ്15 ..13..
ദേവാസുരാഃ കരസൈ്ഥസ്തു ആയുധൈസ്തേ16 സഹസ്രശഃ .
വിശേഷയന്തി യുദ്ധേ സ്മ17 പരസ്പരജിഘാംസവഃ ..14..
തച്ഛൂലവജ്രോപലവൃക്ഷബാണ18 ദൃഢപ്രഹാരാതിശയാതിഹർഷമ് .
വിവർധതേ പാരിഷദാസുരാണാം യുദ്ധം യുഗം തിഷ്യമിവാതിഘോരമ്19 ..15..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണയുദ്ധേ ത്രയസ്ത്രിംശദുത്തരശതതമോധ്യായഃ20 . //133

പു -ഘ. .
2 സീമീയതു - ക. . 3 മഹാനാദൗ - ക. .. 4 വാതോദ്വൃത്തൗ - ഖ. .. 5 തരധ്വമിതി - ക. .. 6 പ്രോച്യ (?) . 8 മഹോത്സവമ - ക., യുദ്ധോത്സവം മഹത. - ക. .. 9 പനുവാ (?) - ക. .. 10 പ്രവാദ്യന്ത - ക. ഖ. . 11 ശംഖരവേണ -ഘ. . 12 fസ്തമിതവിക്രമാ: - ഘ. .. 13 പ്രമഥ (പ്രഥമഃ) സന്നിപാതസ്തു - ക. .. 14 യുദ്ധോദ്ധ - (ദ്യ) – ഖ. 15 ഗർജിതമ് - ഖ. .. 16 സ്വായുധൈസ്തേ - ഖ., ...ശ്യ - ഘ. .. 17 യുദ്ധേ ... - ക. ഖ., 18 ബാണം - ഖ., ബാണൈർ (?) . 19 യുഗാന്തവ്യതിപാതഘോരമ് (?) . 20 183 - ഖ. .

735 134
സനത്കുമാര ഉവാച.
സംകുലേ1 വർതമാനേ തു പ്രമഥാസുരസൈന്യയോഃ .
ശ്രൂയന്തേ കാർമുകരവാഃ സിംഹനാദാശ്ച ദാരുണാഃ ..1..
വ്യാവിദ്ധാങ്ഗുലയോ ദേവശ്ചാരണോരഗഗുഹ്യകാഃ ..
നേദുരുദ്ധൂതവസ്ത്രാന്താ യുദ്ധോദ്ധവകൃതസ്വനാഃ ..2..
ശൂരാരസിതശബ്ദേന തേനോദീരിതവിക്രമാഃ .
ചക്രുഃ കർമാണ്യസഹ്യാനി ദർപിതാഃ പ്രമഥാസുരാഃ ..3..
അസിഭിർവ്യായിതൈശ്ഛിന്നാഃ പട്ടിശൈ2 ർഭിന്നവക്ഷസഃ .
ശരസംകൃത്തമർമാണഃ4 പതന്തി പ്രമഥാസുരാഃ ..4..
ശിരസാം പാത്യമാനാനാം ബഹൂനാം5 ചോരുഭിഃ സഹ .
രാശയസ്തത്ര ദൃശ്യന്തേ പ്രമഥാസുരസംയുഗേ ..5..
ഭഗ്നചക്രാ വിധ്വജാശ്ച വിവരൂഥാ വികൂബരാഃ .
ദൃശ്യന്തേ ശതശോ വ്യശ്വാ ഹതസാരഥയോ6 രഥാഃ ..6..
സപതാകാഃ സകേയൂരാഃ സവർമായുധകേതവഃ .
നിഷ്കൃഷ്ടദന്തമുശലാഃ7 പതന്തി ഗജപുങ്ഗവാഃ ..7..
ശരപ്രഹാരരുഗ്ണാങ്ഗാശ്ചാമരാപീഡകോജ്ജ്വലാഃ .
സസാദിനോ നിപാത്യന്തേ8 ഹയാഃ സൂര്യഹയോപമാഃ ..8..
ഉദ്ഭ്രാന്തൈസ്തുരഗൈസ്ത്രസ്തൈർദാനവൈഃ സരഥൈരപി .
തദ്ബലം10 പ്രബഭൗ മത്തം ഭ്രാന്തഗ്രാഹാർണവോപമമ്11 ..9..
വാസോഭിരാതപത്രൈശ്വ മുകുടൈർമണികുണ്ഡലൈഃ .
ഹാരാർധഹാരൈഃ കേയൂരൈരങ്ഗുലീയൈഃ സ്രഗുത്തമൈഃ ..8.134.10..
കരാനനൈഃ പ്രകൃത്തൈശ്ച12 ചരണൈശ്ച നിപാതിതൈഃ .

യുദ്ധഭൂമിർവൃതാ ഭാതി ദ്യൗർനക്ഷത്രൈരിവോദിതൈഃ ..11..
രുധിരാസ്രാവവസനാ നാനാഭരണഭൂഷണാഃ .
രക്തവസ്ത്രാവൃതൈർഗാത്രൈർമഹീ മൃത്യുരിവാബഭൗ ..12..

---

1 സംയുഗേ (?) . 2 വ്യായതശ്ഛിന്നാഃ - ക. .. 3 പട്ടശൈ - ക. ഖ. .. 4 ...വർമാണഃ - ക. .. 5 ബഹൂനാം - ക. ഖ. .
6 സാരഥിനോ - ക. .. 7 നികൃഷ്ടദന്തമുശലാഃ - ക. . 8 സഹസാ വിനിപാത്യന്തേ - ക., സഹസാദിനോ... - ഖ. .,
9 മായാ - ക. 10ഖ. . തത്കാലം - ക. .. 11 . പമാഃ - ക. .. 12 പ്രവൃത്തൈശ്ച - ക. .

736
അഥ വാജിഗജൗഘാനാം ശോണിതോദകവാഹിനീ .
നദീ പ്രവവൃതേ13 ഘോരാ യമസാദനവാഹിനീ ..13..
മൃഗഹസ്തിവരാശ്വോഷ്ട്രമഹാഗ്രാഹസമാകുലാ .
മാംസമേദോയകൃത്പംകാ ധനുർധ്വജശതദ്രുമാ .14..
ഛിന്നശീർഷോപലശതാ ഹസ്തപശ്വാനനോരഗാ .
കേശശൈവാലസംഛന്നാ ധനുർജ്യാശതതന്തുകാ ..15..
പാണ്ഡരാമ്ബരഹർഷാ വൈ മുകുടാടികുലാകുലാ .
ഭേരീകച്ഛപസംകീർണാ14 വരാഭരണദർദുരാ .16..
ശരമീനസമാകീർണാ15 ഖഡ്ഗനക്രദുരാസദാ16 .
രഥചക്രമഹാനക്രാ ഗദ17 യാദോവിലോഡിതാ .17..
വിശീർണഹാരസികതാ18 കഫസംജാതഫേനിനീ19 .
രക്തോത്പലാനാം മാലേവ കൗങ്കുമീ സ്രഗിബോജ്ഝിതാ ..18..
ജിഹ്വേവോരഗരാജസ്യ യമസ്യാജ്ഞാ ഇവാദ്ഭുതാ .
ഭയദാ ഭീരുയോധാനാം ശൂരാണാം ഹർഷവർധിനീ20 .
പ്രവൃത്താ21 രുധിരാമ്ഭോഭിഃ സ്വർഗലോകവഹാ നദീ ..19..
സംരബ്ധദൈത്യേന്ദ്രവിവൃദ്ധധൂമം22 നന്ദീശ്വരാഗ്നിജ്വലിതാന്തരാലമ് .
ബഭൗ ബലം സാഗരതുല്യനാദം വിനാശി യദ്വജ്ജഗദന്തകാലേ ..8.134.20..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണയുദ്ധേ ചതുസ്ത്രിംശദുത്തരശതതമോധ്യായഃ23 .
സനത്കുമാര ഉവാച
വിവർധമാനേ സംഗ്രാമേ തസ്മിൻ പാരിഷദാസുരേ .
ഗിരിവ്യൂഹപ്രപാതസ്ഥാഃ1 ക്രുദ്ധാ ദാനവസത്തമാഃ ..1..
തേ ക്രോധാ2ച്ഛൂലശക്ത്യൃഷ്ടിം ഗദാവർഷമതന്ദ്രിതാഃ .
വവർഷുഃ പ്രമഥാനീകേ4 വർഷം ജലധരാ ഇവ ..2..

---

13 പ്രവർതതേ - ക. .. 14 സംപൂർണാ - ക. ഖ. .. 15 ശവമീനസമാകീർണാ - ഘ. .. 16 ... നക്രാ ദുരാസദാ - ക. . 17 സദാ - ക., ഗജ - ഘ. .. 18 സിക്താങ്ഗാ - ധ .. 19 .. ഫേനിലാ - ഘ. . 20 ഹർഷവർധനീ - ക., ഹർഷവർധനാ - ഖ. .. 21 പ്രകൃതാ - ഖ. .. 22 സംഹഷ്ടദൈത്യേന്ദ്രവിവൃദ്ധധൂമം - ഖ. .. 23 184 - ഖ. .
1 ഗിരിവ്യൂഹപ്രവാതസ്ഥാ: - ക. .. 2 ക്രുദ്ധാഃ - ഖ. .. 3 ശക്ത്യ - ക. ഖ. .. 4 പ്രമഥാനീകം - ക. .

737
ശസ്ത്രവർഷണ പനതാത്താഡ്യമാനാ ഹ്യനേകശഃ .
അചിന്തയിത്വാ തത്സർവം യുദ്ധായൈവ മനോ ദധുഃ ..3..
മേഘാഃ സസ്യാനി ഹി യഥാ ദ്വിരദാ: പാദപാനിവ .
പൃഷതാനിവ ശാർദൂലാഃ ശരഭാ ഇവ വാരണാൻ ..4..

വജ്രാ ഇവ യഥാ ശൈലാൻ കാലദൂതാ നരാനിവ .
വിധ്നാനിവ ച ശാന്ത്യർഥാ നഥാനവിനയാ ഇവ 5 . 5 ..
ഭാവാനിവ യഥാ ഭാവാ ദോഷാ ദോഷാന്യഥാപി ച .
തഥാ നിവാതകവചാൻ 6 ശൂലശക്ത്യൃഷ്ടിവൃഷ്ടിഭിഃ7.5 ..
നിജഘ്നുഃ പ്രമഥാഃ8 ശൂരാഃ ശതശോഥ സഹസ്രശഃ ..6..
ശൂലനിർദാരിതോരസ്കാ മുശലൈർഭിന്നമസ്തകാഃ .
വജ്രാവഘാതമ്ലാനാങ്ഗാ9 ദാനവാ: പതിതാ ഭുവി ..7..
തേഷാം നിനാദാഃ ശ്രൂയന്തേ നദതാമതിദാരുണാ: .
സംവർത്തകാനാം മേഘാനാം നദതാമിവ10 സർവതഃ .. 8 ..
ഇഷുഭിർബഹുധാ വിദ്ധാ ഭഗ്നത്രികകശേരവഃ11 .. 9 ..
ചേഷ്ടന്തേ12 ഹ്യസുരാ ഭൂമൗ ഭഗ്നപൃഷ്ഠാ ഇവോരഗാഃ ..9..
തതോതികദനം വീക്ഷ്യ ശൂരാസ്തത്ര മഹാസുരാഃ .
നിവൃത്താഃ ശതശസ്തത്ര ക്രോധസംരക്തലോചനാഃ ..8.135.10..
തൈർഭൃശം13 പ്രമഥാസ്തേപി വിദ്ധാ വ്യാസ ത്രപാന്വിതാഃ .
സംമീലിതാക്ഷാ വൃഷഭാ വർഷം നിപതിതം യഥാ ..11..
സഹന്തേ തത്തഥാ വർഷം14 പ്രമഥാ ദാനവേരിതമ് .
തേ ചാപി യുദ്ധം തുമുലം കൃത്വാന്തേ15 പീഡിതാസ്തദാ .12..
ഭഗ്നാഃ പരാങ്മുഖാ ജാതാ16 ശ്ഛിന്നഭിന്നാംഗസന്ധയഃ .
തസ്മിൻ ഭഗ്നേഥ സൈന്യേ തു പ്രാമഥേ 17 പ്രമഥോത്തമാഃ ..13..
ദശ ചക്രുർമഹാവേഗം ദശനാഗശതോപമാഃ .
ശംകുകർണശ്ച ബലവാൻ ഘണ്ടാകർണശ്ച വീര്യവാൻ .14..

---

5 .. ശ്ചാവിനയാനിവ - ഘ. .. 6 കവചാഃ - ക. .. 7 ശക്ത്യൃഷ്ടിവൃഷ്ടിഭി: - ക. ഖ., .. രിഷ്ടയഃ - ക. . 8 പ്രമഥാൻ - ക. . 9 വജ്രാവപാതമ്ലാനാങ്ഗാ: - ക. ഖ. | 10 നർദതാമിവ(?). ദദാതി ച - ക. ! 11 ... കരോരവഃ (?) .. 12 വേഷ്ടയന്തേ - ഖ .. 1 3 തൈരിതഃ - ഘ. .. 14 തച്ഛസ്ത്രവർഷം (?) .. 15 തേ - ഘ. ; 16 ഭീതാ - ഘ. .. 17 പ്രമഥേ - ക. ഖ .

മഹാകാലശ്ച കാലാഭോ നന്ദിഷേണശ്ച വിശ്രുതഃ .
പിങ്ഗലോ ലോഹിതാക്ഷശ്ച സോമനന്ദീ ച വീര്യവാൻ ..15..
വിനായകശ്ച -- - നന്ദീ ച - - - - - ..
ഛാഗഃ കുണ്ഡോദരഃ18 സ്കന്ദോ മയൂരവരമാസ്ഥിതഃ ..16..
ഏതേ സഹ സമുന്നേദുഃ19 പയോദാ ഇവ സാമ്ഭസഃ .
വിവിശുശ്ചാസുരം സൈന്യം സമുദ്രം മകരാ ഇവ ..17..
ശംകുകർണഹതാ ദൈത്യാ ഘണ്ടാകർണവിദാരിതാഃ .
നന്ദിഷേണശരാഭ്യസ്താ മഹാകാലപ്രകാലിതാഃ ..18..
കുണ്ഡോദരഗദാവേഗൈശ്ചൂണിതാസ്ത്രവിഭൂഷണാഃ .
പിങ്ഗലാലോഡിതാ നേശുഃ20 സ്കന്ദശക്തിവിദാരിതാഃ21 ..19..
മുഷ്ടിപ്രഹാരഭിന്നാസ്യൈ22 സ്തലതാഡിതമസ്തകൈഃ .
അപാഹസ്തപ്രഹാരൈശ്ച23 ക്ഷിപ്യമാണേരിതസ്തതഃ ..8.135.20..
വിശസ്ത്രവസ്ത്രകവചൈർമുക്തമുർദ്ധജബന്ധനൈഃ .
പ്രഭഗ്നൈർദാനവൈസ്തൂർണം വ്യൂഹഭേദോ ബഭൂവ ഹ ..21..
ഭിദ്യമാനോ ഗിരിവ്യൂഹോ വിബഭൗ ഘോരദർശനഃ .
ഇന്ദ്രവജ്രാഹ്തഃ പൂർവം യഥാ വിന്ധ്യോ മഹാഗിരിഃ .22..
ഭിന്നവ്യൂ���സ്തതോ24 ദൈത്യാൻ25 പ്രമഥാ ജിതകാശിനഃ .
ദ്രുദ്രുവുഃ ശതശോ വൃക്ഷാൻ പക്വാഞ്ഛകുനയോ26 യഥാ ..23..

തതഃ പുനരഭൂദ്യുദ്ധം27 കോലാഹലസമാകുലമ് .
പ്രമഥാനാഞ്ച ശൂരാണാമസുരാണാഞ്ച ദാരുണമ് .24..
സന്നിപാതേ28 പുനസ്തേഷാം ഗജാനാമിവ ദാരുണേ .
നേദുർദേവാഃ സഗന്ധർവാഃ സിദ്ധാശ്ച ദിവി ഹർഷിതാഃ .25..
നാനാവിധാസ്തൂര്യരവാസ്തതോ ദാനവപാർഷദൈഃ29 ..
അശ്രൂയന്ത കൃതാ ഘോരാ മേഘാനാം നദതാമിവ ..26..

18 ഛാഗസ്തുണ്ഡ കു .. - ക , സ്തുകുർകുട - ഖ. .. 19 സഹസ്രശഃ സമുന്നേദുഃ - ക., വൈ സഹസാ നേദു: - ഘ. .. 20 നേദുഃ - ഘ. . 21 ത്ഥാ (?), നിപാതിതാഃ - ഖ. .. 22 പ്രഹന (തിഭിന്നാശ്യൈ) - ക .. 23 അപഹസ്തപ്രഹാരൈശ്ച (?) . 24 ഭിന്നവ്യൂഹ്സ്തതോ - ക. .. 25 ദൈത്യാഃ - ക. .. 26 ...സ്ത്യക്ത്വാ ശകുനയോ - ഘ. .. 27 വ്യാവർത്യ ലജ്ജയാ ചക്രുഃ - ഘ. . 28 സന്നിപാതഃ - ക. .. 29 ... ദോ - ക., ദാനവപർശ്വഗൈ: - ഖ.

ഗജൈശ്ച നീലാചലസന്നികാശൈ രഥൈശ്ച ഗന്ധർവവിമാനകല്പൈഃ..
ഹയൈശ്ച വായുപ്രതിമാനവേഗൈശ്ചരന്തി ദൈത്യാഃ സമരേ ഹൃഭീതാഃ .27..
തേ ശൂലശക്ത്യൃഷ്ടിഭുശുണ്ഡിബാണൈഃ ശൈലോപലൈശ്ചക്രസശൂലവജ്രൈഃ .
അന്യോന്യമുത്സാദയിതും പ്രവൃത്താ ഗണേശ്വരാ ദാനവപുംഗവാശ്ച .28..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണയുദ്ധ പംചത്രിശോത്തരശതതമോധ്യായഃ30

സനത്കുമാര ഉവാച
വിരോചനസ്തു ദൈത്യേദ്രോ1 വിരോചന ഇവോദിതഃ .
വിവേശ പ്രമഥാനീകം മേഘാനീകമിവാംശുമാൻ .1.
മന്ദരാഗ്രപ്രതീകാശമീഷാദന്തം ക്ഷരന്മദമ് .
ചതുർദന്തം സമാസ്ഥായ ദന്തിനം ദന്തഭൂഷിതമ് ..2..
സ നാഗസ്കന്ധഗസ്തത്ര ഭ്രാജതേസുരപുംഗവഃ .
ഉദയാഗ്രം സമാസ്ഥായ സഹസ്രാംശുജ്ജ്വലന്നിവ ..3..
തോമരൈഃ സശരൈശ്ചാപി ദിവാകരകരപ്രഭൈ: .
പ്രമഥാനപതസ്താര ശതശോഥ സഹസ്രശഃ ..4..
വൈനതേയോ യഥാ നാഗാൻ സിംഹോ ഗോവൃഷഭാൻ യഥാ .
ദ്രാവയാമാസ പ്രമഥാൻ തഥാ ശൂരോ വിരോചനഃ ..5..
യാന്തമായാന്തമപ്രാപ്തം പ്രാപ്തം ദൂരസ്ഥമേവ ച .
പ്രമഥം പശ്യതേ യം യം തം തം ദ്ിരയതേ3സുരഃ ..6..
മൃഗാഃ സിഹം യഥാ ദൃഷ്ട്വാ ഗരുഡശ്ച യഥോരഗാഃ .
വിരോചനം തഥാ4 ദൃഷ്ട്വാ പ്രമഥാ ദുദ്രുവുർഭയാത് ..7..
ഗണേശ്വരബലം ദൃഷ്ട്വാ ഗണേശ്വരവരോ ദ്രുതമ് .
വിനായക: സന്നിവൃത്തഃ പ്രമഥാനീകനായകഃ ..8..

30 184 - ഖ. !
1 ദേത്യേയോ - ക. . 2...വതസ്താരഃ - ഖ. .. 3 വാരയതേ - ഖ. .. 4 യഥാ - ഖ. .

പ്രസാരയൻ കരം ഘോരം പൂർവമൈരാവതോ യഥാ .
വിരോചനം5 സോഭ്യധാവച്ഛാർദൂലോ ഹരിണം യഥാ ..9..
തമാപതന്തം സംവീക്ഷ്യ തീക്ഷ്ണദന്തം ഗജാനനമ് .

കുമ്ഭാന്തരേ തോമരേണ6 ദാരയാമാസ ദാനവഃ ..8.136.10..
തം തോമരം കരാഗ്രേണ നിഷ്കൃഷ്യ സ വിനായക: .
ഹസ്താ ക്ഷിപ്തേന7 തേനൈവ വിരോചനമദാരയത് ..11..
സ തോമരേണ നിഭിന്ന: കരഘാതാതുരശ്ച ഹ .
ചചാല വിഹ്വലോ രക്തം ചക്ഷാര ച വിരോചനഃ ..12..
ഘൂർണമാനം തദാലക്ഷ്യ ദാനവേന്ദ്രം വിരോചനമ് .
ദന്താഭ്യാം ചന്ദ്രശുഭ്രാഭ്യാം നിർബിഭേദ വിനായകഃ .13..
വൈനായകം തത് സമീക്ഷ്യ കർമ ദേവാഃ ശശക്രാ മുമുചുഃ പ്രണാദാൻ .
തസ്യോതമാങ്ഗോപരി പുഷ്പമാലാ പപാത ദേവസ്യ യഥാ ത്രിമാർഗാ9 ..14..
തയാ തു നാനാവിധപുഷ്പവത്യാ വിഭാതി ദേവഃ സ തദാ സ്രജാ രണേ .
നക്ഷത്രമാലാവലിചാരുശോഭ:10 സമുന്നതോ മേരുരിവാപരഃ സ്ഥിതഃ ..15..
ഉദ്ഭിന്നരക്തം തു വിദാര്യമാണം വിരോചനം വീക്ഷ്യ വിനായകേന .
ജമ്ഭോമ്ബുദാഭീതുരമാരസിത്വാ11 ദുദ്രാവ മാ ഭൈരിതി12 ഭാഷമാണഃ13 ..16..
തമാപതന്തം ബഹുധാ നദന്തം ജമ്ഭം വിയന്മേഘമിവാപ്രമേയമ് .
രുരോധ നന്ദീ സമതാഡയച്ച വജ്രേണ വജ്രീ കുപിതോ യഥാദ്രിമ് ..17..
സ വജ്രഘാതാച്ഛ്ലിഥിലഃ ക്രിയാസു വ്യസുര്യഥാ14 ദാനവദേവപുത്രഃ .
പപാത ഭൂമൗ മുഹുരുത്ഥിതശ്ച ഘൃതാവസിക്തഃ സദസീവ വഹ്നിഃ ..18..
ജമ്ഭേവസന്നേരിബലേ പ്രസന്നേ ഷഡ്15 ദാനവാഃ ഷണ്മുഖപൂർവജം തമ് .
കുഠാരശൂലാസിപരശ്വധൈസ്തു മ്ലേച്ഛാ യഥാ ക്രുദ്ധമുഖാസ്തതക്ഷുഃ .19..
വിനായകസ്തൈരവതക്ഷിതസ്തു പ്രഹ്ലാദിദേഹാത്16 പ്രവികൃഷ്യ ദന്തൗ17 .
മുമോച തം വൈ രുധിരാവസിക്തം രാഹുർവിവസ്വന്തമിവാർധഭുക്തമ്18 ..8.136.20..

---

5 വൈരോചനം - ക. .. 6 തോ രണന - വി. .. 7 കരേണ ഹത്യ (?), ഹസ്തേനാക്ഷിപ്യ (?) . 8 തസ്യോത്തമാങ്ഗേ ബഹി - ക. വ., .. മാങ്ഗ പ ര ? [ാ ല (?) . 9 ത്രി പാഗതി? - ഖ . 10 ...ചാരുശോഭാഃ - ക. . 1 ! ത് rര (?). .. മാരശിപ (?) . . 2 ഭീ രതി - ക. ! 13 ഭാഷ്യ പാണഃ - ക. .. 14 ...വ്യസുര്യഥാ - ക. ഖ. . 15 തേ - . (ക. fs.) .. 16 അഹോ ദദേ ഈ { - ക., പ്രാഹ്ലാദിദേഹാത് (?) . 17 ദന്തേ - ഖ. .
18 ...വിഭാസ്വന്തമിവാർധഭുക്തമ് - ക. ഖ. .

(741)

സ തേന മുക്തോതിരുജാവൃതശ്രീർവിരോചനോ നാതിബഭൗ മനോജ്ഞഃ .
മേഘാഭിരുദ്ധോ19 നവമേഘകാലേ സംപൂർണബിമ്ബോ20 നഭസീവ ചന്ദ്രഃ ..21..
വിനായകാഭാൻസ വിനായകസ്തു ഷഡ് ദാനവാൻ ഷണ്മുഖസന്നികാശഃ21 .
വിശാലദന്താശനിസംപ്രഹാരൈർവ്യർഥദ്രാവയത് സിംഹ ഇവ ദ്വിപേന്ദ്രാൻ ..22..
കരീന്ദ്രവക്ത്രഃ കരമുച്ഛ്രയിത്വാ കരീ സുരാണാമിവ ജാതദർപഃ . .
പ്രാകാലയദ്22 ദാനവപുങ്ഗസ്താൻ യഥാ ഗജാൻ ദർപിതസിഹപോതഃ .23..
സിംഹേക്ഷിതാനാമിവ ഗോപതീനാം23 കാലേക്ഷിതാനാമിവ മാനവാനാമ് .
വിനായകേനേക്ഷിത കാലിതാനാം24 ഭയം തദാസീന്മിഷതാം25 ബലാനാമ് .24..
യതോ യത: പ്രേക്ഷതി വൈ സ ദേവോ ഹസ്തീവ ഹസ്തം സ്വകമുച്ഛ്രയിത്വാ26 ..
തതസ്തതോ ദൈത്യബലം പ്രഭഗ്നം ചണ്ഡാനിലേനേവ വനം സപുഷ്പമ് .25..
ദൃഷ്ട്വാ ബലം തദ് ബലിനാഭിഭൂതം ബലേഃ സുതോസൗ ബലിനാം വരിഷ്ഠഃ .
വിനായകം ഹന്തുമനാഃ സസാര മത്തം രണേ മത്ത ഇവ ദ്വിപേന്ദ്രഃ .26..
തമാപതന്തം തപനാഭിവേശം ക്രുദ്ധം രണേ കാലമിവാതവാപമ് .
സസാര രോദ്ധും സമരേ ച യോദ്ധും കുണ്ഡോദര: സിഹ ഇവാന്യസിംഹമ് .27..
തൗ സിംഹപോതാവിവ ജാതദർപൗ പ്രകീർണഹസ്താവിവ ഹസ്തിപോതൗ .
സമാഗതൗ യുദ്ധരസാഭിമത്തൗ കുണ്ഡോദരോ വൈ 27 ബലിനന്ദനശ്ച .28..

ശതാനി പംചേവ സ കാർമുകാണാം വികൃഷ്യ വജ്രാശനിനിസ്വനാനാമ് .
കുണ്ഡോദരായേഷുവരാൻ23 സസർഗ ഗർജൻ സ ബാണസ്തു യഥാ പയോദഃ .29..
താനാഗതാം30സ്തീക്ഷ്ണമുഖാംസ്തദാനീം ബാണസ്യ ബാണാൻ കുപിതാഹികല്പാൻ .
കുണ്ഡോദരഃ ശൈലരുഹേണ31 സർവാൻ മനോരഥാൻ വിഘ്ന ഇവാജഘാന .8.136.30..
താന്നിഷ്ഫലാൻ പ്രേക്ഷ്യ32 ശരാൻ സുരാരിഃ സുരേതരാരിപ്രഹതാൻ ക്ഷിതിസ്ഥാൻ .
ശക്ത്യാ സ കുണ്ഡോദരമാജഘാന ശക്തയാ ഗുഹഃ ക്രൗഞ്ചമിവാചലേന്ദ്രമ് .31..
വക്ഷഃ പ്രദേശാത്തു ഗണേശ്വരസ്യ ബാണസ്യ ശക്തിഃ ക്ഷതജം പപൗ സാ .
ശക്രോപനീതം രുചിരം സുഗന്ധി33 യഥാമൃതം വജ്രധരസ്യ ഭാര്യാ .32..

---

19 ... ഭ്രുദ്ധോ - ക. ഖ. .. 20 സംപൂർണബിമ്ബേ ക. 21 സന്നികായഃ - ഖ. . 22 പ്രകാലയദ് - ക ഖ , പ്രകാലയൻ - ഖ. .. 23 (ഹ) സ്തിനീനാം (?) . 24 കാലികാന്തം - ഖ. .. 25 വിദ്വിഷതാം (?) . 26 പ്രവിശാര്യം സർവശഃ - ഘ .. 27 ... സൗ - ഘ .. 28 കാർമുകാനാം - ക. ഖ. .. 29 കുണ്ഡൗദരായേഷുവരാൻ - ക. . 30 നാനാഗണാം - ക. .. 31 ശൈലവരേണ - ഥ. .. 32 വീക്ഷ്യ - ഖ. .. 33 സുഗന്ധം - ക ഖ. .

ശക്തിപ്രഹാരാഭിഹതസ്തു യക്ഷ:34 കുണ്ഡോദരോദർദരമന്ദരാഭ:35 ..
പപാത സംജ്ഞാം വിപുലാം പ്രഹായ ദാവാഗ്നിനാ ദഗ്ധ ഇവോച്ചവൃക്ഷഃ ..33..
കുണ്ഡോദരം തന്നിഹതം സമീക്ഷ്യ വിനായകോസൗ ച്യുതപദ്മമാലഃ .
ദ്രുദ്രാവ ബാണം പ്രതി ഹന്തുകാമഃ കരീവ ഭൃങ്ഗാരകരോച്ഛ്രയേണ36 ..34..
തമാനനേ വജ്രനിഭാനനൈഃ ശരൈർവിനായകം ഹ്യാതതമേവ ബാണഃ .
ബിഭേദ ഭിത്വാ ച തതോ രരാസ37 ഗ്രീഷ്മവ്യപായേ നഭസീവ മേഘഃ ...35..
തൃണാഗ്രപാതാനിവ സേഷുപാതാനചിന്തയിത്വൈവ ഗജേന്ദ്രവക്ത്രഃ .
ഈഷേഷ38 നേത്രം39 സവരൂഥചക്രം ബഭഞ്ജ ബാണസ്യ രഥം സസൂതമ്40 .36..
ബാണസ്യ വാഹാൻ തു തമാരുജന്തം41 വിനായകം ഭൂമിഗതം യഥേഭമ് .
സിംഹീസുതഃ സിംഹ ഇവാഭിപത്യ സ ബാഹുപാശേന ബബന്ധ രാഹുഃ .37..
സ രാഹുണാ ബഹുയുഗാവബദ്ധോ42 വിനായക: സർപസഹസ്രമാലഃ .
പ്രസ്പദന്ത43 ഭ്രാമിതപുഷ്കരാഗ്രോ ഗജസ്തരൻ ദേവനദീം യഥൈവ .38..
തം രാഹുബാഹുപ്രതിബദ്ധചേഷ്ടം വിനായകം വീക്ഷ്യ തദാ ദിവിസ്ഥാഃ .
ദേവാഃ സശക്രാഃ സഹ യക്ഷസിദ്ധൈർഹാഹേതി ഹാഹേത്യസകൃദ്വിനേദുഃ ..39..
കുണ്ഡോദരോ യക്ഷവരസ്തു സോഥ ആശ്വസ്യ സസ്യം ഹി യഥാമ്ബുസിക്തമ് .
കുഠാരമാദായ ജഘാന രാഹും ജത്ര്വന്തരേ സംഹതമുഷ്ടിനാ ച ..8.136.40..
കുഠാരഘാതാത് സ തു മുഷ്ടിനാ ച ദൃഢാഹതോ യക്ഷവരേണ രാഹുഃ .
വിനായകം ഭീമബലോ മുമോച ശുഭേതരം കർമ യഥാ കുലീനഃ .41..
തം വൈ പരാവൃത്യ കരീവ മത്തോ ഗജാനനഃ കാനനഷണ്ഡവാസീ44 .
പദ്ഭിശ്ച ദന്തൈശ്ച ജഘാന രാഹും പ്രകീർണഹസ്തേന ച ഭീമഹസ്തഃ .42..
വിനായകേനാഭിഹതസ്തു രാഹുർദർപഞ്ച ഗർവഞ്ച ബലഞ്ച ഹിത്വാ .
നിസ്തോയമേഘപ്രതിമോമരാരിഃ സ്ഥിതോ യഥാ സിംഹഹതോ ഗജേന്ദ്രഃ .43..
രാഹൗ തു45 കുണ്ഡോദരമുഷ്ടിഘാതൈ46ർവിനായകേനൈവ ച പീഡയമാനേ .
കുജമ്ഭസംഹ്രാദമയാഃ സതാരാ ഹുണ്ഡസ്തുഹുണ്ഡശ്ച തദാ തമീയുഃ47 .44..

---

34 . സ്രാ തേന - ഘ. . . 5 മന്ദരദർശനാഭഃ - ഘ. .. 36 ശൃങ്ഗാഗ്രകരോച്ഛ്രയേണ (?) .. 37 രരാസ തത്ര - ഘ. . 38 ഇയേഷ - ക. ഖ. .. 39 നേതും - ഖ. .. 40 സയന്തൃ - ക. ഖ. .. 41 ദ്രുതമാരുജന്തം - ഖ. . 42 ബുദ്ധോ - ക., ന (?) . 43 പ്രസ്പദന്തേ - ക. ഖ. .. 44 ...വാസഃ - ഖ. .. 45 രാഹുസ്തു - ക. . 46 മുഷ്ടിപാതൈ - ക .. 47 തു - ക. ഖ. .

മയസ്തു കുണ്ഡോദരമാജഘ്നാന ശൂലേന താരോ മുശലേന കുക്ഷൗ .
ബലസ്തു ലമ്ബാമ്ബുദസന്നികാശം തം 48 മുഷ്ടിനാ വജ്രനിഭേന ചാപി ..45..
ഹിരണ്യനേത്രാവരജാത്മജശ്ച വിനായകം ഭീമബലം തലേന .
തസ്യാത്മജശ്ചാപി ജഘ്നാന രോഷാത് സ ചാപി ഗത്വാ ബല□□□സ്തുഹുണ്ഡഃ .46..
വിനായകസ്തം തു തദാ ഗൃഹീത്വാ കരേണ വിക്രമ്യ തുഹുണ്ഡമാജൗ .
ആക്ഷിപ്യ ചോത്ക്ഷിപ്യ 49 ച ഭീമവേഗശ്ചിക്ഷേപ ദൂരം യമദൂതകല്പമ്50 .47. .
പ്രഹ്രാദമാഹത്യ തതഃ സ ദേവോ മയശ്ച മത്താഞ്ജനതുല്യവക്ഷാഃ .
ഉത്പാട്യ തം ഘോരരവം നനാദ ശുഭ്രാമ്ബുപൂർണോ നഭസീവ മേഘഃ ..48..
കുണ്ഡോദരശ്ചാപി ബലം സതാരം കുജമ്ഭമാഹത്യ51 ച യക്ഷവര്യഃ .
ഉഭൗ രണസ്ഥൗ52 ഗജയൂഥപാലൗ53 വ്യാധൂതമാലൗ54 ഭൃശജാതകോപൗ ..49..
സസർജതുസ്തൗ55 ശരവൃഷ്ടിമുഗ്രാം യഥാമ്ബുവൃഷ്ടിം ജലദൗ സനാദൗ .
തതഃ പുനശ്ചായുധസർജഗനി56 പയോദവിസ്ഫൂജിതഗജിതാനി57 ..
ബലാനി താന്യാസുരപാർഷദാനാം സംസക്തഭാവം പരമം ഗതാനി .8.136.50..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണയുദ്ധേ ഷട്ത്രിംശദുത്തരശതതമോധ്യായഃ
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ വ്യതികരോ ഭൂയഃ പാർഷദാസുരസൈന്യയോഃ .
സംബഭൂവോദധിക്ഷോഭാന്മകരാണാമിവാദ്ഭുതഃ ..1..
പട്ടിശാസിധനുഷ്മന്തോ1 വിദ്യുത്വന്ത ഇവാമ്ബുദാഃ .
വിബഭുർദാനവാസ്തത്ര പ്രമഥാശ്ച യുയുത്സവഃ ..2..
സഹസ്വ പ്രഹരസ്വേതി നശ്യ നഷ്ടസ്ത്വമിത്യപി .
തേഷാമേവം പ്രവദതാമശ്രൂയന്ത ഗിരോ മുഹുഃ ..3..

---

48 സന്നികാശസ്തം - ഖ. .. 49 സോത്ക്ഷിപ്യ - ക. ഖ. .. 50 യമദൂതകല്പ: - ഖ. .. 51 കുഭഞ്ജമാഹത്യ - ക. . 52 രണസ്തേ (സ്ഥോ - ഖ. .. 53 ഗജയൂഥപാലോ - ഖ. .. 54 വ്യാധൂതമാലോ - ഖ. .. 55 തുഷ്ടോ - ഖ. . 56 പുനസ്ത്വായുധസർജനാനി - ഖ. .. 57 നാദിതാനി - ഘ. .
1 പട്ടശാസിധനുഷ്മന്തോ - ക. ഖ. .

ശൂലൈസ്ത്രിശൂലൈശ്ചക്രൈശ്ച ഹുണ്ഡൈർലഗുഡകമ്പനൈഃ2 .
ഭിന്ദിപാലൈഃ കരസമൈഃ പ്രസൃതൈർനിഖരൈരപി ..4..
ടംകൈഃ കടംകടൈഃ പ്രാസൈഃ പാശൈഃ3 പരശുപട്ടിശൈഃ .
ദ്രുമോപലശിലാഘാതൈർഗിരീണാം ശിഖരൈരപി ..5..
ഏതൈഃ പ്രഹരണൈസ്തേ വൈ സൂദയന്തി പരസ്പരമ് .
ഘണ്ടാകർണോഹമസുര ജമ്ഭോഹം പ്രമഥേശ്വര ..6.
സോമനന്ദ്യഹമിന്ദ്രാരേ കുജമ്ഭോഹം ഗണാധിപ .
ബില്വകോഹമഹം4 യക്ഷ പിങ്ഗലോ നാമ ദാനവ .7..
പ്രഹ്രാദോഹമഹം നന്ദീ ശംകുകർണോ ബലോ5 ഹ്യഹമ് .
ത്വം കഃ കുണ്ഡോദരോഹം വൈ വൃത്രോഹം6 കുണ്ഡകോദര 7 ..8..
നന്ദിഷേണോസ്മ്യഹം ശംഭുർമഹാകാല8 മയോ ഹ്യഹമ് .
വിശാഖോഹം ബലിരഹമഹം ബാണോ ഗുഹോ ഹ്യഹമ് .9..
പ്രഹ്രാദോഹമഹം9 ശാഖോ10 നൈഗമേഷോഹമന്ധകഃ11 .
ഇത്യേവം ദാനവാനാം ച പ്രമഥാനാം ച ഭൈരവാ:12 . 8.137.10 ..
ദർപോദ്രേകാദധിക്ഷേപാഃ13 ശ്രൂയന്തേ യുധ്യതാം രണേ .
ഗജാനാമിവ മത്താനാം മേഘാനാമിവ ചാഗമേ .11.
ഭിദ്യതാമിവ14 ശൈലാനാം സമുദ്രാണാം ക്ഷയേഷ്വിവ .

പ്രലയാന്തേഷു മഹതാം വായൂനാം ജവതാമിവ ..12..
തേഷാമാസീന്മഹാഞ്ഛബ്ദഃ പരസ്പരനിജഘ്നുഷാമ്15 ..
ബ്രഹ്മദണ്ഡപ്രതീകാശൈര്യമദണ്ഡനിഭൈരപി .
ആയുധൈസ്സൂദയന്തി സ്മ തേന്യോന്യകുപിതാ16 ഭൃശമ് ..13..
വജ്രാണാമിവ ശൈലേഷു വംശാനാമിവ17 ദഹ്യതാമ് .
അഭൂച്ചടചടാശബ്ദഃ ശസ്ത്രാണാം പാത്യതാം18 തദാ ..14..

---

2 ഹുലൈർലകുല... - ഖ. .. 3 കണ്ഠൈഃ - ഖ. .. 4 പില്വലോഹമഹം - ഖ. . 5 ബലേ - ക. . 6 വൃതോഹം - ഖ. .. 7 കുണ്ഡകോ ദരഃ - ക.ഖ., 8 മഹാകായോ - ? , യ (?) . 9 സംഹ്രാദോഹമഹം (?) . 10 ശമ്ഭോ - ഖ. .. 11 ... മപ്യുത - ഘ. .. 12 ദാരുണാ: - ക. (?), ബഭൗ രവ: - ഘ. .. 13 അധിക്ഷേപാ: (?) . 14 വിധ്യതാമിവ - ഖ. .. 15 ശസ്ത്രാണാം പാത്യതാം തദാ - ഖ., വിജഘ്നതാം - ഘ. .. 16 ക്ഷുഭിതാ: - ഘ. . 17 വേണൂനാമിവ - ക. (?) . 18 പതതാം - ഘ. .

(745)

ഗണേശ്വരവിമുക്താഭിഃ ശക്തിഭിഃ സുദൃഢാഹതാഃ19 .
നിപേതുരാരസന്തസ്തേ20 സോൽകാ ഇവ യഥാ ഘനാ:21 ..15..
ദ്രുമപ്രഹാരഭഗ്നാങ്ഗാ ഗദാചൂണിതസന്ധയഃ .
ദാനവാ നിപതന്ത്യുർവ്യാം വാജിനശ്ച്യുതജീവിതാഃ ..16..
ഛിന്നധ്വജപതാകേഷാ ഭഗ്നാക്ഷയുഗകൂബരാഃ .
വിധ്വസ്താസ്തത്ര ദൃശ്യന്തേ വിമാനപ്രതിമാ രഥാഃ ..17..
മാതങ്ഗൈശ്ച തുരങ്ഗൈശ്ച സ്യന്ദനൈശ്ചാവചൂർണിതൈഃ .
വിന്ധ്യാക്രാന്തേവ സാ ഭൂമിർദുർഗമാ സമപദ്യത ..18..
തത്ര ദേവാ: സ ഗന്ധർവാഃ സയക്ഷോരഗകിന്നരാഃ .
ഉത്ക്രുഷ്ടവരശബ്ദാഢ്യം ചക്രുഃ സുബഹുശോമ്ബരമ് ..19..
ദിവ്യാനാം സുവിചിത്രാണാമമൃതോപമഗന്ധിനാമ് .
വർഷം പപാത പുഷ്പാണാം യുധ്യന്തേ യത്ര23 തേ രണേ 24 ..8.137.20..
തഥാ തു തേ ഗജഘനനാദഗർജനാഃ25 ശരാസിശക്ത്യൃഷ്ടി26 ഗദാവിസർജനാഃ .
പരസ്പരം യുയുധുരതീവ സംഹതാ27 ദിതേഃ സുതാഃ പ്രമഥഗണാശ്ച ദർപിതാഃ ..21..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണയുദ്ധ സപ്തത്രിംശോത്തരശതതമോധ്യായഃ
സനത്കുമാര ഉവാച
താമ്യമാനേഷു1 ദൈത്യേഷു ദൈത്യയൂഥപയൂഥപാഃ2 .
ചക്രുർവേഗം മഹാവേഗാ യുഗാന്തേഷ്വിവ സാഗരാഃ ..1..
പ്രഹ്രാദശ്ചാനുഹ്രാദശ്ച സംഹ്രാദഃ ശിനിബാഷ്കലൗ .
പ്രഹ്ലാദസ്യ ച യേ പുത്രാശ്ചത്വാരോ ഭീമവിക്രമാഃ ..2..
ബലിർബാണശ്ച വാതശ്ച ശമ്ഭുഃ കാർതസ്വന: കുഭഃ .
കരഭോ4 നമുചിസ്താരസ്താരകശ്ചേന്ദ്രതാപനഃ5 ..3..

---

19 പ്രാസതോമരൈ: - ഘ. .. 20 രാരസന്തോ വൈ - ക. ഖ. . 21 ഘനാഘനാൻ - (നാ:?) - ഘ. .. 22 ഖരശബ്ദാഢ്യം - ക. .. 23 തത്ര - ക. .. 24 തോരണേ - ഖ. .. 25 ഗർജിതാഃ - ക. .. 26 ശരർഷ്ടിശക്ത്യസി - (?) .. 27 സംകടേ (ടാ) - ക. ഖ. . 1 നാമ്യനാനേഷു - ക., നാശ്യ... - ഘ. .. 2 അന്യേ ദൈത്യാ മഹാരഥാഃ - ഘ. .. 3 ശുഭഃ - ക. .. 4 ശരഭോ (?) . 5 ...സ്സേന്ദ്രതാപന: - ക്ര, ഖ. .

746

അഞ്ജനോ രൂഷണോ വ്യംസോ ഗവിഷ്ഠ: പൃഥിവീഞ്ജയ:5 ..
ഇല്വകഃ പില്വകശ്ചൈവ ധുന്ധുർമൂകശ്ച ദാനവഃ ..4..
ഖരോ9 മുരോഥ10 നരകഃ കേശീ ധേനുക ഏവ ച .

ലമ്ബഃ പ്രലമ്ബോ ഹ്യജരോ11 ഭാവയവ്യോമമാർദവാ:12 ..5..
വൃഷപർവാ ശതാവതോം ഗവാക്ഷോ ഗോമുഖസ്തഥാ .
സരോ13 നിസുന്ദഃ സുന്ദശ്ച മഹാബലപരാക്രമാഃ ..6..
പാകോ വിപാകഃ സന്താപോ14 ഹസ്തീ ദുര്യോധനസ്തഥാ .
മോഹനോ മഥനശ്ചാപി സചക്രശ്ചക്ര ഏവ ച ..7..
കാലകാവദനഃ കാലഃ കാലനേമീ15 കലിദ്രുമ:16 ..
ഹ്യശീർഷശ്ചേന്ദ്രശിരാ17സ്ത്രിശിരാഃ ശംകുരേവ ച ..8..
തഥാ ഗഗനമൂർധാ ച അവിരോമാ മഹാമന:18 .
അസിലോമാ തുഹുണ്ഡശ്ച ഹുണ്ഡോ വൃത്രശ്ച ദാനവഃ ..9..
ദശഗ്രീവശ്ച ബാലിശ്ച മേഘനീലഃ19 പ്രഭാകരഃ .
യശ്ചാദിത്യരഥാച്ചക്രം ജഹാര ബലദർപിതഃ ..8.138.10..
സ വിപ്രചിത്തിഃ സബലഃ സന്യവർതത ദംശിതഃ(?)20 .
ഏതേ ചാന്യേ ച ദിതിജാഃ സമദാസ്തേ ഗജാ ഇവ ..11..
ചക്രുരുത്സാഹമുത്സർതും21 പ്രമഥ്യ പ്രമഥാൻ22 രണേ .
ആമിഷാർഥേ23 യഥാ സിംഹാ വാസിതാർഥേ24 യഥാ ഗജാഃ ..12..
ദാനവാ വിവിശുസ്തദ്വത് പ്രമഥാൻ സംജിഘാംസവഃ .
തേഷാമാപതതോ വേഗോ ഭീമോഭൂദ്ദേവവിദ്വിഷാമ്25 .
സനക്രമകരോ ഘോരോ വേഗഃ സിന്ധുപതേരിവ ..13..
തേ വൈ ശസ്ത്രോപലശിലാപാദപാശനിപാണയഃ .
പ്രമഥൈരുദ്ധതൈ രുദ്ധാ നദീവേഗാ ഇവാർണവൈ:26 . 14 ..

---

6 ഗവിഷ്ഠഃ - ഖ., ഗവിജഃ - ക. .. 7 പൃഥിവീജയഃ - ക. .. 8 ഇല്വലഃ - ഖ: . 9 സുരോ - ഖ., 10 വൈ - ക. . 11 ഹ്യജകീ - ഘ. .. 12 ...ശ്വ പ്രമർദനഃ - ഘ., മാർദവ: - ക. . ഗർവേവരോഥ - ഘ. . 1 3 ഖരോ - ഘ. . ഥേന്ദ്രശിരാ - വ്ക , ഹയശിരോ - ഖ. . 14 സന്താപീ - ഘ. .. 15 കാലനേമി: - ഘ .. 16 ദ്രുമാ: - ഘ. . 17 ഹയ:ശിരോ – ഖ 18 മഹാമനാ: (?) . 19 നീലമേഘഃ - ഘ. .. 20 ദംശിതാ: - ഘ. . 21...മത്യർഥം - ഖ. .. 22 പ്രമഥാഃ - ക., പ്രമഥോ - ഖ , പ്രമഥ - ഘ , പ്രഥമം - (?) .. 23 ആമിഷാർഥ - ക. ഖ. . 24 വാസിതാർഥം - ക. ഖ. .. 25 ദേവതാരിണാമ് - ക. ഖ, ദേവതാദ്വിഷാമ (?) . 26 ഇവാർണവേ (?) .

747 }
ഗണേശ്വരാധിപോ നന്ദീ മഹാകായശ്ച27 വീര്യവാൻ .
ഘണ്ടാകർണഃ ശംകുകർണഃ കുണ്ഡോദരമഹോദരൗ .15..
നന്ദിഷേണഃ സോമനന്ദീ കരികശ്ച ഗണേശ്വരഃ .
വിഘ്നോ വിനായകശ്ചൈവ സ ച സർവവിനായകഃ28 . ...16 ..
പിങ്ഗലോ ലോഹിതശ്ചൈവ മയൂരഃ കുക്കുടോപി ച .. 6 ..
പഞ്ചാക്ഷോ വീരഭദ്രശ്ച വിട്പതിഃ പാവകാർദനഃ ..17..
അദിത്യാപ്യായനശ്ചൈവ സോമാപ്യായന ഏവ ച .
സമുദ്രാപ്യായശ്ചാന്യഃ പാവകാപ്യായനസ്തഥാ ..18..
വരബർഹിധ്വജശ്ചൈവ വിശാഖഃ ശാഖ ഏവ ച .
നൈഗമേഷശ്ച ബലവാൻ രുദ്രവീര്യപരാക്രമാ:30 ..19..
ബാഹുലേയോദ്ഭവാ31 യേ ച പ്രമഥാ ഭീമരൂപിണഃ .
തേഭ്യയുർദാനവാൻ യുദ്ധേ വൃഷഭാ വൃഷഭാനിവ ..8.138.20..
തേഷാം തേഷാംഞ്ച സംഗ്രാമസ്തുമുലഃ സമപദ്യത .
അജനേ32 ഗന്ധഹസ്തീനാം (?) ശരഭൈരിവ ദാരുണഃ ..21..
മഹാഗജൈരിവ ഗജാഃ പർവതൈരിവ പർവതാഃ .
സാഗരാഃ സാഗരൈര്യദ്വത് പാവകൈരിവ പാവകാഃ ..22..
തഥാ33 സുരാ ജാതദർപാഃ ക്രോധവൈശ്വാനരാവൃതാഃ .

ധൃതാഃ പാരിഷദൈഃ34 ശൂരൈർവിഘ്നാ ധർമപരൈരിവ ..23..
ടങ്കൈർവിദാര്യമാണാനി ഗിര്യഗ്രാണി സമന്തതഃ .
ഗൃധ്രചക്രായമാണാനി35 പതന്ത്യുർവ്യാം സഹസ്രശഃ ..24..
ചക്രാണി ചക്രൈ ച്ഛിദ്യന്തേ ശൂലൈഃ ശൂലാ വിദാരിതാഃ .. 6 ..
ഇഷുഭിശ്ചേഷവോ വിദ്ധാഃ പതന്തി ഭുജഗാ ഇവ .. 25 ..
വദനൈശ്ചന്ദ്രപദ്മാഭൈഃ കരൈശ്ച പരിഘോപമൈഃ .
ആസ്തൃതാ മേദിനീ ഭാതി വ്യാഘ്രചർമാമ്ബരൈരിവ ..26..

---

27 മഹാകാലശ്വ - ഖ. .. 28 ദർപ്പവിനായക: - ക. .. 29 ഹ്യപി - ക. 30 പരാക്രമ: - ക. . 31 ബാഹുലോമോദ്ഭവാ - ക., ബഹുലാസോദരാ - ഘ. .. 32 അയനേ - ക., അജലേ - ഘ. .. 33 തേഷാം - ഖ. . 34 വിവൃതാഃ പാർഷദൈ - ഘ. .. 35 ചക്രോപമാനാനി - ഘ. .. 36 വിരേജിതാഃ - ഖ .

മേദോ മജ്ജാസ്ഥിപങ്കാങ്കം37 കേശകശ്മലസംകുലമ്38 .
ബഭൂവായോധനം ഘോരം ശ്മശാനവനസന്നിഭമ് ..27..
ഹയാ ഗജാ രഥാശ്ചാപി ദാനവാനാം ഗണേശ്വരൈഃ .
സംചൂർണിതാഃ പ്രദൃശ്യന്തേ തത്ര തത്ര മഹീതലേ .28..
പരീക്ഷണീയ39സ്സമിതൗ ത്വമദ്യ സുരേതരാണാം സുരരാജശത്രോ40 ..29..
നന്ദിന്യഥൈവം ബ്രുവതീന്ദ്രകല്പേ41 ശക്രേന്ദുവായു42 പ്രതിതുല്യവീര്യഃ43 . .
ബദ്ധ്വാ ത്രിശാഖാം ഭൃകുടീം ലലാടേ സ നന്ദിനം പ്രാഹ തദാ44 കുജമ്ഭഃ ..8.138.30..
വാനരാനന കിം വാഗ്ഭിർമാം ഭീഷയിതുമിച്ഛസി .
ഹിരണ്യകശിപോഃ പൗത്രോ45 നാഹം പ്രാകൃതദാനവഃ ..31..
യമാത്സദണ്ഡാദ്വരുണാ ത്സപാശാദിന്ദ്രാത്സവജ്രാത്സഗദാദ്ധനേശാത്46 .
നാഹം47 രണസ്ഥോ ഭയമാഹരാമി ഭയന്ന ദൈത്യേഷു പലായിതം വാ ..23..
അദ്യേഹ തേ48 പിങ്ഗലലോലനേത്രം മുഖം ത്വപാത്രം49 വികൃതാ50 മനോജ്ഞമ് .
മദ്ബാണലൂനം പതതാമവന്യാം താലാദ്യഥാ താലഫലം സുപക്വമ് ..33..
ഇത്യേവമുക്ത്വാ ശരജാലവൃഷ്ട്യാ നന്ദീശ്വരം ദാനവരാജമേഘഃ51 .
സിംഹോ യഥാതീവ വിമുച്യ നാദം പ്രാച്ഛാദയൻ52 മേഘ ഇവാചലേന്ദ്രമ് .34..
തരും യഥാ പക്വഫലം ശകുന്താ വല്മീകമുച്ചം ഭുജഗാ ഇവോഗ്രാഃ .
തഥാ ശരാ ദാനവരാജമുക്താ നന്ദീശ്വരം ദീപ്തമുഖാ53 വിശന്തി ..35..
വജ്രേണ വജ്രീ സ തു താ54ഞ്ഛരൗഘാൻ ശൈലഃ പയോധാനിവ55 സന്നിവാര്യ .
കുജമ്ഭമുദ്ദിശ്യ മുമോച വജ്രം നനാദ ചോച്ചേർനഭസീവ മേഘഃ ..36..
തദ്വിസ്ഫുലിങ്ഗോദ്ഗതഘോരരൂപം സമാഹതാരാവവിമുക്തരാവമ് .
വജ്രം പ്രധാവത്യസുരം നിഹന്തും ഗിരേിം യഥാ ദേവതരാജവജ്രമ് .37..
തദ്വത്സദന്തൈഃ സുവിപാടവസ്തൈഃ56 സമീപഗൈർദിഗ്ധവികർണ്ണിഭിശ്ച57 .
ജഘാന വജ്രം ശതധാ58 കുജമ്ഭഃ സംവർത്തകാഗ്നിം സമയേവ59 മേഘഃ ..38..

---

37 മേദോമാംസാസ്രഗാപൂർണം - ഘ. .. 38 ശാദ്വലസംകുലമ - ഘ. .. 39 നിരീക്ഷണീയ - ക. .. 40 തിഷ്ഠ ത്വരേണാസുരരാജശത്രോ - ഘ .. 41 ... കല്പഃ - ക. .. 42 ശക്രേന്ദ്രവായു - ക. .. 43 വേഗാൻ - ഖ., പുത്ര - ഘ. . 44 തഥാ - ക .. 45 പുത്രോ - ക. ഖ . 46 ധനേശT: - ക .. 47 ... ന്നാഹം - ക. ! 48 അദ്യാഹ (വേ) - ഖ . 49 നവാത്രാ - ഘ. ! 50 വികൃതം - ഘ .. 51 ... രാജമേഘം - ക. . 52 പ്രച്ഛാദയൻ - ക. ഖ. . 53 ദീപമുഖം - ഖ. .. 54 വജ്രീശഹതാ - ഘ. .. 55 പയോദാനിവ - ഖ. .. 56 സവിപാടവസ്തൈ: - ഖ . 57 .. ദേിർഗ(വീർഘ?)... - ക. .. 58 സ തദാ - ഘ .. 59 സ യഥൈവ - ഘ. .

തദ്വാണവേഗപ്രഹതാതിവേഗം ശൈലാദിനിർമുക്തമമോഘവേഗമ് .

വജ്രം കുജമ്ഭാഭിഹതം നിവൃത്തം ദത്തം60 യഥോന്മാദവികാരദത്തമ് .39..
വിഷ്ടമ്ഭിതം വജ്രവരം നിശാമ്യ നിശാമ്യ നാദശ്ച കുജമ്ഭമുക്തമ് .
സസാര നന്ദീ കുപിതോ രിപും തം രാഹുര്യഥാ വേ ഖതലേ തമോൻഘ്നമ് .8.138.40..
ബലാത്സ സംഗൃഹ്യ രഥം കരേണ ഈഷാവരാഗ്രേ61 പ്രമഥേശപാലഃ .
ആക്ഷിപ്യ ചിക്ഷേപ സസൂതവാഹം ക്ഷിപ്ത്വാ ച ഭൂയസ്സ രരാസ ഘോരമ് .41..
സംഭ്രാന്തവക്ര: സവിസന്ധിതാശ്വ:62 പ്രഭ്രഷ്ടസൂതാസിശിരോഗ്രനേമിഃ63 ..
കുജമ്ഭവാഹഃ ഖതലാത് പപാത ഗിരിര്യഥാ വജ്രനികൃത്തപക്ഷഃ .42..
തസ്മാദ്രഥാന്നന്ദിഗജപ്രനുന്നാ64ദപേത്യ65 പ്രഹ്രാദിരദീനസത്വഃ .
ശക്തിം സമാദായ66 ന ദീനസത്വസ്തസ്ഥൗ സവിദ്യുത്സരവോ യഥാബ്ദഃ .43..
താം സർപജിഹ്വാമിവ ലേലിഹാനോ മൃത്യും ക്ഷുധാർതാമിവ ഭോക്തുകാമാമ് .
ശിഖാം മഹാഗ്നേരിവ ദീപ്യമാനാം സ നന്ദിനേ സം67 പ്രമുമോച ജമ്ഭഃ68 ..44..
സാ ശക്തിരിന്ദ്രാരിഭുജപ്രമുക്താ ഉഗ്രാതിദീപ്താങ്ഗിരസീവ കൃത്യാ .
അഭ്യാഹതാ നന്ദിമുഖാനലേന ദഗ്ധാ പതങ്ഗീവ യഥാനലേന .45..
ശക്തിം സ ദഗ്ധ്വാ വദനാനലേന കപീന്ദ്രവക്ത്രസ്തപനപ്രഭാവഃ .
വജ്രേണ തം സത്വരമാജഘാന വജ്രേണ മേരും ഭഗവാനിവേന്ദ്രഃ .46..
സ വജ്രഘാതാദവചൂർണിതസ്ഥിഃ സംശീർണദന്തേക്ഷണഭഗ്നജാനുഃ .
കുബ്ജഃ കുജമ്ഭോ നിപപാത ഭൂമൗ ശക്രേണ വജ്രാഭിഹതോ യഥാദ്രിഃ .47..
തസ്മിൻ ഹതേ ദേവഗണാ വിനേദുഃ സേദുഃ69 സുരാണാമരയശ്ച ദൈന്യാത്70
|
ഭൂതാധിപം ഭൂതപതിശ്ച ദേവം71 പ്രപൂജയാമാസ ശാശാങ്കചിഹ്നമ്72 .48 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണയുദ്ധ ജമ്മവധേ അഷ്ടത്രിശദുത്തരശതതമോധ്യായഃ 138

---

60 ദാനം - ക. .. 6 1 ഈശാ - ക. ഖ. .. 62 പ്രവിസന്ധിതാശ്വഃ (?) .. 63 പ്രന (ണ) ഷ്ടസൂതാംസി - ഖ. . 64 പ്രതുന്നാ - ഖ .. 65 ... ദുത്പത്യ (?) - ഖ. .. 66 ഹ്യ (?) - ഖ. .. 67 താം - ഘ. . 68 ശക്തി - ഘ. . 69 സുഖാത് - ഘ. .. 70 ദൈത്യാഃ - ക. .. 71 ദേവാ: (വഃ) - ഖ. .. 72 ചിഹ്ന (?)

750 139
സനത്കുമാര ഉവാച
കുജമ്ഭം നിഹതം ദൃഷ്ട്വാ നന്ദിനാ ദേവനന്ദിനാ1 .
നിനാദം2 ചക്രിരേ3 ദേവാശ്ചാരണാശ്ച മഹോരഗാഃ ..1..
തേന ദേവനിനാദേന കുജമ്ഭനിധനേന ച .
ജമ്ഭോ ദാനവശാർദൂലഃ ക്രോധമാഹാരയന്മഹത് ..2..
തസ്യ ക്രുദ്ധസ്യ ഗാത്രേഭ്യോ നിഷ്പേതുഃ പാവകാർചിഷഃ .
മേരോർവജ്രാഹതസ്യേവ വിസ്ഫുലിങ്ഗാഃ സമന്തതഃ ..3..
സോൽകാമ്ബുദനിഭാഭാസോ ജമ്ഭ:4 ക്രോധസമാവൃതഃ5 .
ദുദ്രാവ നന്ദിനം ഹന്തും കുഞ്ജരം സിംഹരാഡിവ ..4..
സോർധഭാരസഹസ്രസ്യ കൃതം സൈക്യായസം6 മഹത് .
ഉദ്വഹൻ പരിഘം ഘോരം ദൈത്യോ ദുദ്രാവ നന്ദിനമ് ..5..
തിഷ്ഠേദാനീം ദുരാചാര മയാ ദൃഷ്ടഃ ക്വ യാസ്യസി .
ഏഷ ത്വം വജ്രസംകാശഃ പരിഘശ്ചൂർണയിഷ്യതി ..6..
ഇത്യുക്ത്വാ ഘോരയാ വാചാ ജംഭോ നന്ദിനമഗ്രതഃ .
പരിഘം തസ്യ ചിക്ഷേപ ദണ്ഡം യമ ഇവാപരഃ .7..
സ തസ്യ കരനിർമുക്തോ7 നിർമുക്തോരഗസന്നിഭഃ .
പരിഘോ നന്ദിനം യാതി ഹന്തും കാലാനലോപമഃ .. 8 ..
തം വാസുകിഭുജങ്ഗാഭം ബ്രഹ്മദണ്ഡനിഭം മഹത് .
വജ്രേണാഭ്യഹനന്നന്ദീ ദേവരാജോ യഥാ ബലമ്9 ..9..

വജ്രപ്രഹാരം തൃണവദ്വിചിന്ത്യ പരിഘഃ സ തു .
ശക്രാഗ്നിരിവ10 ദുർദൃശ്യ: പ്രധാവന്നന്ദിനം11 പ്രതി ..8.139.10..
കൃതോ നിനാദഃ സുമഹാൻ പ്രമഥേശ്ച സഹസ്രശഃ .
ശ്രുത്വാ നിനാദം ദേവാനാം പരിഘം വീക്ഷ്യ ചാഗതമ് ..11..
ശംകുകർണോഭിദുദ്രാവ12 പരിഘം പ്രതി വേഗിതഃ .
സ തം കർകോടകപ്രഖ്യം ദുർനിവാര്യം മഹാസ്ത്രവത് .12..

---

1 ദേവവന്ദിനാ .2 അകുർവന - ഖ. .. 3 നിനദം - ഖ., അകരോദ - ക. .
4 ഭംജ: - ക, 5 ക്രോധാഗ്നിനാവൃതഃ - ഖ. ഘ. .. 6 ശൈക്യായസ - ക. .. 7 നിയുക്തോ - ക. .. 8 കാലാനലോപമം - ക. 9 യഥാചല - ക. . 10 വജ്രാഗ്നിരിവ - ഘ. .. 11 പ്രധാവൻ നന്ദിനം - ക. ഖ. .. 12 ...ഭിജഗ്രാഹ് - ഘ, .

(751)
ശംകുകർണേന പരിഘം ഗൃഹ്ണീതം വീക്ഷ്യ തദ്ബലാത് ..13..
വിനേദുർമുദിതാ ദേവാഃ13 ശംകുകർണശ്ച തുഷ്ടുവുഃ .
ശംകുകർണോപി പരിഘം ഗൃഹീത്വാ ബലവാൻ പുനഃ ..14..
രരാസ ജമ്ഭമുദ്ദിശ്യ സസാര ച രണപ്രിയഃ14 ..
തതോ ദാനവശാർദൂല: സസാര രണലാലസഃ ..15..
തതോ ഗണേശ്വരബലേ ദാനവാനാം ബലേ തഥാ15 ..
ജജ്ഞേ വാദിത്രനിനദഃ സിംഹനാദവിമിശ്രിതഃ ..16..
അഥ ഗഗനതലേ ബഭൂവ ശബ്ദഃ ക്ഷുഭിതസമുദ്രപയോദനാദകല്പഃ16 .
ദനുതനയഗണാധിപേശയുദ്ധം തദുപനിശാമ്യ ദിവൗകസാം തദാനീമ് .17..
പ്രമഥഗണവരാസ്സനാഗരുദ്രാ17 ഹ്യസുരവരാശ്ച സഹാന്ധകാ രണസ്ഥാഃ .
വ്യുപരതകലഹാ18സ്തദാവതസ്ഥുർഗണപതിദാനവയുദ്ധമീക്ഷമാണാഃ . (18..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണയുദ്ധ ഊനചത്വാരിംശദുത്തരശതതമോധ്യായഃ
സനത്കുമാര ഉവാച
ശംകുകർണ തു ധാവന്തം ജമ്ഭം പ്രതി മഹാബലഃ1 .
വൃത്രോഭ്യധാവത്തം ഹന്തും പംചാനന ഇവ2 ദ്വിപമ് ..1..
ഉത്സൃജ്യ ശംകുകർണോപി ജമ്ഭം ഗണപപുംഗവഃ .
വൃത്രമേവാഭിദുദ്രാവ വിഘാതോ വൈ ദമം3 യഥാ ..2..
പരിഘേണാഹനച്ചൈനം ശംകുകർണോ ഗണേശ്വരഃ.
മഹാഗിരിം യഥാ ശക്രോ വജ്രേണ ശതപർവണാ ..3..
വൃത്രോപി ചാഥ ദൈത്യേന്ദ്രഃ പരിഘേണായസേന4 വൈ .
ബ്രഭ്രാമ താഡിതോത്യർ□□ വായുനുന്ന ഇവ ദ്രുമഃ ..4..

---

13 ദുരിതാന്ദേവാ: - ക. .. 14 രണേ പ്രിയ: - ക.. രണപ്രിയഃ - ഖ. .. 15 തദാ -- ഖ. .. 16 പയോദസമുദ്രനാദകല്പ: - ക.ഖ. ഘ. .. 17 ...ശ്ച നഃഗരുദ്രാ - ക. ഖ. .. 18 വ്യപഗതകലഹാ - ക. .. 19 188 - ഖ. പു. ..
1 മഹാബല - ഖ. .
2 നരസിംഹോ യഥാ - ക. ഖ. .. 3 ദ്രുമം - ക. .. 4... നായസേന - ക.ഖ. .

(752)
സ തേന സുപ്രഹാരേണ രുധിരസ്രാവചിത്രിതഃ .
സ്വർണധാതുരസോദ്ഗാരീ നീലാചല ഇവാബഭൗ ..5..
വൃത്രേ ഘൂർണതി ദൈത്യേന്ദ്ര പരിഘാഭിഹതേ ഭൃശമ് .
വിനേദു5ർദേവഗന്ധർവാഃ പൂജയന്തോ ഗണേശ്വരമ് ..6..

തതശ്ചിരാത് സമാശ്വസ്യ വൃത്രോ ദാനവപുങ്ഗവഃ .
ഗിരേഃ ശ്രൃങ്ഗം സമുത്പാടയ ശങ്കുകർണമധാവത .
സ തസ്യ തത്സവൃക്ഷർക്ഷം സധാതൂപലപന്നഗമ് .
ഗണേശ്വരായാചലാഗ്രം ചിക്ഷേപ ച രരാസ ച .. 8 ..
തദ്വൃത്രഭുജനിർമുക്തം ഗിര്യഗ്രശിഖരം മഹത് .
ബിഭേദ നന്ദീ വജ്രേണ കേശരീവ മതങ്ഗജമ് ..9..
അഥ തൗ ഗണദൈത്യേന്ദ്രൗ ഭുജൈർഭുജഗകോപനൗ .
സമേതൗ ഘോരസംഹ്രാദൗ നിയുദ്ധകുശലാവുഭൗ ..8.140.10..
നിഷ്ടനന്താവിവാദിത്യൗ ദീപ്യമാനാവിവാനലൗ9 ..
ഗർജമാനാവിവ ഘനൗ ബൃഹന്താവിവ കുഞ്ജരൗ ..11..
മത്താവിവ ച ശാർദൂലൗ നിഃശ്വസന്താവിവോരഗൗ .
നർദമാനൗ യഥാ സിംഹൗ വൽഗമാനൗ വൃഷാവിവ10 ..12..
ചലന്താവിവ ശൈലേന്ദ്രൗ ഘൂർണമാനാവിവാർണവൗ11 .
പൂരയന്തൗ യഥാ മേഘൗ സ്പർധന്തൗ മകരാവിവ ..13..
ഇത്യേവം ശംകുകർണശ്ച വൃത്രശ്ചാസുരപുംഗവഃ .
പ്രയുദ്ധൗ യുദ്ധകുശലൗ പരസ്പരജിഘാംസയാ .14..
മുഷ്ടിഭിർവജ്രകല്പൈശ്ച തലൈശ്ചാശനിസന്നിഭൈഃ .
പാദപ്രഹാരൈർഘോരൈശ്ച12 ഊർധ്വമുത്ക്ഷേപണൈസ്തഥാ ..15..
ആക്ഷേപൈരഥ വിക്ഷേപൈഃ കർഷണൈരപകർഷണൈഃ .
പൗരുഷാഖ്യാപനൈ13രുഗ്രൈ14ര്നാമസംശ്രാവണൈരപി ..16..

---

5 യുയുധു - ഘ. .. 6 ഗിരേരഗ്രം - ഖ. .. 7 ഭുജവിനിർമുക്ത - ക., ഹസ്ത... - ക. ടി. .. 8 ഭുജൗ ഭുജഗകോപനൗ - ക., ഭുജഗോപമൗ - ഘ. .. 9 .. ചലൗ - ക. ഖ. .. 10 വേപമാനാവിവ ധ്വജൗ - ഘ. .. 11 നർദന്താവിവഗോവൃഷൗ - ഘ. .. 12 ബാഹുപ്രഹാരൈർഘോരൈശ്ച - ഘ. .. 13 പൗരൂഷഖ്യാപനൈ - ഖ., ഖ്യാപനൈ - ക. .. 14 ... രുഗ്രൈ - ഖ. .

753

കരജാഗ്രപ്രതുദനൈ15ര്ഗലഗ്രഹണനിഗ്രഹൈഃ .
സിംഹനാദൈഃ സവാദിത്രൈർവൃക്ഷശൈലശിലോപലൈഃ . . 17. .
ശംകുകർണോ ഗണാധ്യക്ഷഃ സ ച വൃത്രോ16 ദനോസ്സുതഃ .
ജഘ്നതുസ്താവഥാന്യോന്യമന്യോന്യസ്യാന്തരൈഷിണൗ17 . . 1 8..
ശംകുകർണേന വൃത്രസ്തു18 ദൃഢമൂല ഇവ ദ്രുമഃ .
ഹസ്താവബന്ധനോത്ക്ഷിപ്തഃ19 സഹസാ പാതിതഃ ക്ഷിതൗ . . 1 9. .
തതോ20ഗണേശ്വരബലേ ദാനവാനാം തഥാ ബലേ21 .
സാധുശബ്ദോ ബഭൂവോച്ചൈർവൃത്രേ22 തു വിനിപാതിതേ . . 8.140.20 . .
മുഷ്ടിനാ തമഥാഹത്യ വൃത്രം ഭുവി നിപാത്യ23 ച .
ശംകുകർണോ ഹ്യപക്രാന്തോ ദേഹാജ്ജീവ ഇവാശുഗഃ . . 21 . .
വൃത്രസ്തു24 സുമഹാവീര്യോ മുഷ്ടിതാഡനവിഹ്വലഃ25 .
ഇന്ദ്രകേതുരിവോത്തസ്ഥൗ ദുദ്രാവ ച ഗണേശ്വരമ് .. 22 .
തമാപതന്തം വൃക്ഷേണ ശംകുകർണോ ഗണേശ്വരഃ .
ശാലേന26 താഡയാമാസ ഇത ഏഹീതി ചാബ്രവീത് ..2 3 ..
ക്രുദ്ധേന ശംകുകർണേന വൃത്രോ വൈ ശാലതാഡിതഃ .
ഉപേത്യ പാദേ ജഗ്രാഹ ശംകുകുർണം ബലീ ബലാത് . . 24. .
ശംകുകർണം ഗൃഹീത്വാ തു വൃത്രോ നാഗ ഇവാണ്ഡജമ്27 .
ഭ്രാമയാമാസ വിവശം ലോകം മോഹ ഇവോദ്യതഃ .. 25. .
ശംകുകർണസ്യ വൃത്രേണ ഭ്രാമ്യമാണസ്യ സർവശഃ .

ശരീരാത്സമദീര്യന്ത ഭൂഷണാനി സഹസ്രശഃ . . 26 . .
തം ഭ്രാമ്യമാണം പ്രസമീക്ഷ്യ ദേവാ വൃത്രേണ സർവേ ച തദാ ഗണേശാഃ .
ഹാഹേതി കൃത്വാ ധൃതശസ്ത്രബാണാഃ പ്രദുദ്രുവുസ്തസ്യ വിമോക്ഷണാർഥമ് ..27..
ആഗച്ഛാതസ്താൻ പ്രസമീക്ഷ്യ വൃത്രഃ സർവാൻ ഗണേശാൻ ശിതശസ്ത്രഹസ്താൻ28 .
മുമോച തം സംസദി29ശംകുകർണം നാഗം ഗരുത്മാനിവ പക്ഷിരാജഃ ..28..

---

15 കരഞ്ജനാഗ്രനുദനൈഃ - ക . 16 വൃത്തോ - ഖ . 17... മന്യോന്യസ്യ വധൈഷിണൗ - ഘ. . 18 വൃത്തസ്തു - ഖ. . 19 ബന്ധേനോത്ക്ഷിപ്ത (?) . 20 ഗതേ - ക. . 21 ബലേ തഥാ - ക. . 22 വൃത്തേ - ഖ. . 23 തു വിനിപാത്യ - ക. . 24 വൃത്തസ്തു - ഖ. . 25 മുഷ്ടിഘാതേന വിഹ്വലഃ - ഘ. . 26 സാലേന - ഖ. . 27 ഇവാണ്ഡകാൻ - ക., ശുഭം - ഘ ഇവാംശുകമ് (?) . 28 സിതശസ്ത്രഹസ്താൻ - ക. . 29 സയതി (?) .

754

വൃത്രമുക്തസ്തു30 ഗണപഃ ശംകുകർണോ മഹാബലഃ .
യോദ്ധുകാമഃ പുനർവൃത്രം നിവൃത്തോ31 ഹസ്തിരാഡിവ . .2 9. .
തതഃ പുനഃ സിംഹരവാഃ സമന്താത്32 തസ്മിൻബലേ ദുന്ദുഭിനിസ്വനാശ്ച .
ഹേ ശംകുകർണേതി ച സാധുവാദോ മനോഹരസ്തസ്യ രണേ ബഭൂവ . . 8.140.30 . .

ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഗണയുദ്ധേ ചത്വാരിംശോത്തരശതതമോധ്യായഃ //140

---

30 വൃത്തമുക്തസ്തു - (?) . 31 നിർവൃത്തോ - ക. 7 പ്രവൃത്തോ - ഘ. . 32 സശംഖാഃ - ക ഖ., 189 ഃ ഖ
1 മഹാഗജ - ഖ. . 2 ആഹത - ക., ആഹത്യ - ഖ . 3 ശുഭമ് - ഖ. . 4 ഉച്ഛ്രൃത്യ ക. 5 ദുദ്രാവ വിട്പതിം (?) . 6 മഹാകാലോ (?) . 7 പശ്യമാനോ - ക. .

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ_8_(അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/14&oldid=66370"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്